

Jongeren en Gezondheid 2014: Alcoholgebruik

Inleiding

Alcoholgebruik is onderdeel van verschillende culturen en tevens één van de grote globale risicofactoren voor sociale en fysieke schade en ziekte¹. Alcoholgebruik bij jongeren is geassocieerd met schoolproblemen², problematisch drinkgedrag en druggebruik in de toekomst³, ongepland en risicovol seksueel gedrag⁴, ongevallen⁵, en verschillende fysieke en emotionele problemen⁶.

De Vlaamse gezondheidsdoelstelling stelt dat tegen 2015 bij personen van 15 jaar en jonger het percentage dat meer dan 1 keer per maand drinkt niet hoger mag zijn dan 20%.

Het drinken van alcohol op jonge leeftijd is een voorspeller voor problemen met alcohol in het latere leven.

Methodologie

Voor de algemene informatie over de studie Jongeren en Gezondheid en de socio-demografische gegevens van de steekproef van de leerlingen tussen 11 en 18 jaar wordt verwezen naar de desbetreffende factsheets op www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

Een eerste vraag gaat de frequentie na van een aantal alcoholische dranken. Aan de jongeren werd gevraagd hoe vaak ze een alcoholische drank nuttigden op basis van een lijst met dranken zoals bier, wijn, sterke drank, alcopops en andere dranken die alcohol bevatten. De antwoordmogelijkheden gingen van dagelijks tot nooit.

¹ Rehm J et al. Alcohol use. In: Ezzati M et al, eds. Comparative quantification of health risks. Global and regional burden of disease attributable to selected major risk factors. Geneva, WHO, 2004: 959-1108.

² Grunbaum JA, Kann L, Kinchen S, Ross J, Hawkins J, Lowry R et al. Youth risk behavior surveillance - United States, 2003. Morbidity and Mortality Weekly Report 2004; 53:1-96

³ Guo J, Collins LM, Hill KG, Hawkins JD. Developmental pathways to alcohol abuse and dependence in young adulthood. J Stud Alcohol 2000; 61:799-808

⁴ Eaton DK, Kann L, Kinchen S, Ross J, Hawkins J, Harris WA et al. Youth risk behavior surveillance - United States, 2005. MMWR Surveill Summ 2006; 55:1-108.

⁵ National Highway Traffic Safety Administration. Traffic safety facts, 2002: Alcohol. 2003. Washington D. C., National Center for Statistics and Analysis

⁶ Tomlinson KL, Brown SA, Abrantes A. Psychiatric comorbidity and substance use treatment outcomes of adolescents. Psychology of Addictive Behaviors 2004; 18:160-169.

- Hoe vaak drink je momenteel alcohol, bijvoorbeeld wijn, sterke drank, bier,...? Houd ook rekening met de keren waarop je enkel een beetje dronk.

	dagelijks	Elke week	Elke maand	uitzonderlijk	Nooit
Bier	☐	☐	☐	☐	☐
Wijn	☐	☐	☐	☐	☐
Sterke drank of cocktails (bv. Bacardi cola, vodka, red bull)	☐	☐	☐	☐	☐
Alcopops (bv. Bacardi breezer, Smirnoff Ice,...)	☐	☐	☐	☐	☐

Een tweede vraag peilde naar het aantal keer dat de adolescent dronken was.

- Heb je ooit al zoveel alcohol gedronken dat je echt dronken was?

☐ nee, nooit ☐ ja, 1 maal ☐ ja, 2 tot 3 maal
☐ ja, 4 tot 10 maal ☐ ja, meer dan 10 maal

Er werden 2 nieuwe vragen opgenomen in de studie die de aantal gelegenheden nagaan waarop de jongeren alcohol hebben gedronken en dronken waren:

- Op hoeveel gelegenheden (zoals bij het uitgaan, op een fuif, ...) heb je de laatste 30 dagen volgende zaken gedaan? Maak één bolletje zwart per rij.

	nooit	1 - 2 keer	3 - 5 keer	6 - 9 keer	10 - 19 keer	20 - 29 keer	30 keer of meer
Alcohol gedronken	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dronken geweest	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Deze vraag gebruiken we om na te gaan hoeveel jongeren de laatste maand alcohol hebben gedronken of dronken waren.⁷

In het secundair onderwijs werd gevraagd naar de leeftijd waarop ze voor het eerst alcohol dronken en dronken waren.

- Op welke leeftijd deed je voor het eerst het volgende ... ? Indien je iets nog niet gedaan hebt, kies de 'nooit' categorie.

	Nooit	11 jaar of jonger	12 jaar	13 jaar	14 jaar	15 jaar	16 jaar	17 jaar	18 jaar of ouder
Alcohol drinken (meer dan een slokje)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dronken zijn	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

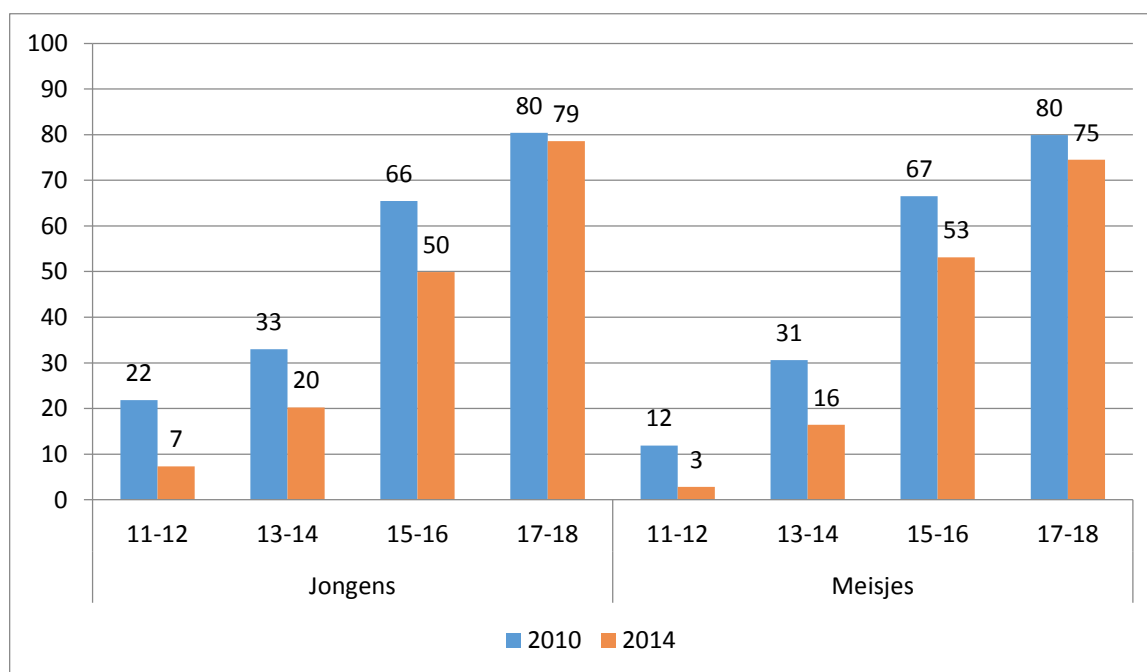
⁷ Deze vraag is een benadering van de vraag in de VAD-leerlingenbevraging (in het kader van "Drugbeleid Op School") maar is anders en levert ook een ander resultaat op. Het is evenwel het resultaat van de leerlingenbevraging dat wordt gebruikt voor het opvolgen van de doelstelling rond alcoholgebruik bij jongeren. Referentie: Middelengebruik in Vlaanderen: een stand van zaken. Rapport naar aanleiding van de gezondheidsconferentie over middelengebruik (www.zorg-en-gezondheid.be)

Resultaten

Alcoholconsumptie: Laatste 30 dagen

Bij de bevraging in 2014 geven significant meer jongens dan meisjes aan dat ze in de laatste 30 dagen alcohol geconsumeerd hebben. Van alle bevraagde jongeren heeft 41,5% van de jongens en 37,5% van de meisjes de laatste maand alcohol gedronken ($\chi^2 = 15,9$; $df = 1$; $p < 0,001$).

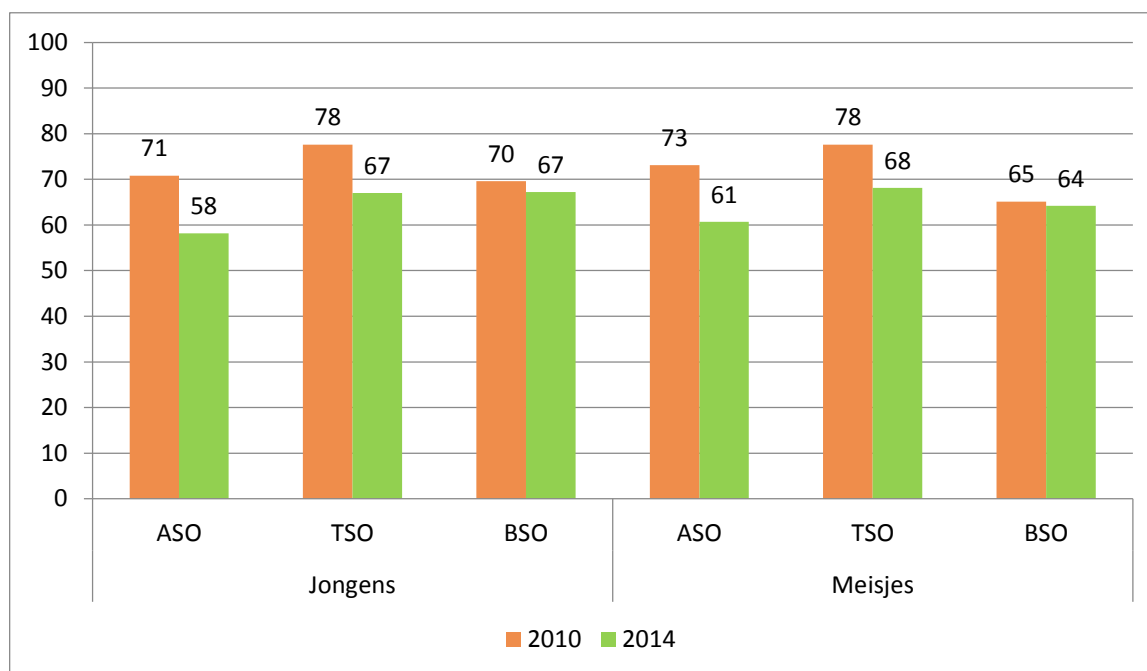
In grafiek 1 staan de resultaten naar leeftijd en geslacht. Zoals verwacht, stijgt de prevalentie van alcoholconsumptie in de laatste 30 dagen sterk naarmate jongeren ouder worden. Op de grafiek is verder ook vast te stellen dat algemeen gezien, jongens meer drinken dan meisjes, behalve in de leeftijdscategorie 15-16-jarigen (jongens: $\chi^2 = 1291,3$; $df = 3$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 1435,1$; $df = 3$; $p < 0,001$). Verder valt ook op dat het percentage jongeren dat de laatste 30 dagen alcohol geconsumeerd heeft, gedaald is ten opzichte van 2010, behalve in de categorie 17-18-jarige jongens, waar de geobserveerde daling niet statistisch significant is ($\chi^2 = 1,1$; $df = 1$; $p = 0,293$).

Grafiek 1 Percentage alcoholconsumptie in de laatste 30 dagen naar leeftijd en geslacht

Alcoholconsumptie bij jongeren verschilt bovendien ook significant naargelang opleiding (grafiek 2). In 2014 is vast te stellen dat alcoholconsumptie het laagste is bij jongeren uit het algemeen onderwijs, zowel bij jongens als meisjes. Bij jongens ligt de alcoholconsumptie in de laatste 30 dagen het hoogste in het beroepsonderwijs, bij meisjes is dit in het technisch onderwijs (jongens: $\chi^2 = 20,4$; $df = 2$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 10,9$; $df = 2$; $p = 0,004$). Opvallend is dat het percentage jongeren dat aangeeft alcohol te hebben geconsumeerd in de laatste 30 dagen, significant gedaald is ten opzichte van 2010, behalve in het beroepsonderwijs, waar de gevonden dalingen niet statistisch

significant zijn (BSO: jongens: $\chi^2 = 0,801$; $df = 1$; $p = 0,371$; meisjes: $\chi^2 = 0,102$; $df = 1$; $p = 0,750$).

Grafiek 2 Percentage alcoholconsumptie naar opleiding en geslacht

Wekelijks bier drinken

Meer jongens drinken wekelijks bier (elke week of dagelijks) dan meisjes, respectievelijk 17,7% en 5,3% ($\chi^2 = 352,2$; $df = 1$; $p < 0,001$). In vergelijking met de vorige survey in 2010 is het percentage wekelijks bier drinken bij jongens en bij meisjes significant gedaald:

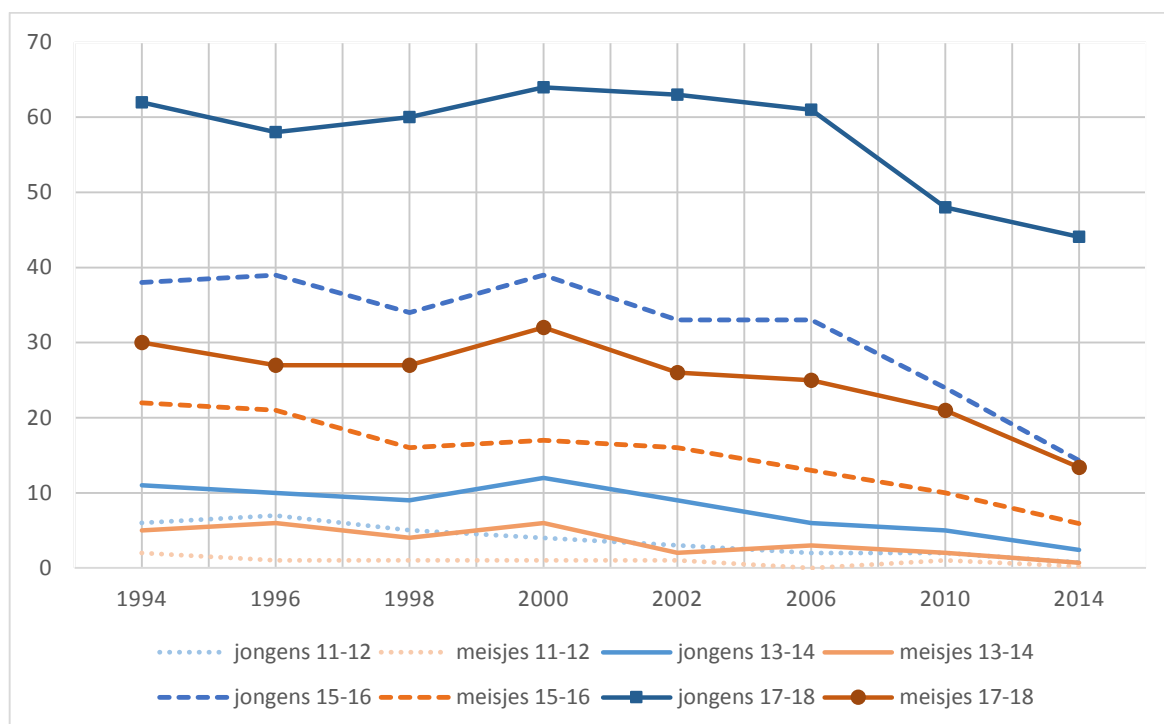
- jongens in 2010: 21,1% ($\chi^2 = 18,3$; $df = 1$; $p < 0,001$)
- meisjes in 2010: 8,3% ($\chi^2 = 32,6$; $df = 1$; $p < 0,001$).

In grafiek 3 staan de resultaten van wekelijks bier drinken naar geslacht en leeftijd. Algemeen stellen we vast dat de verschillen in wekelijks bier drinken tussen jongens en meisjes toenemen naarmate ze ouder worden (jongens: $\chi^2 = 966,6$; $df = 3$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 242,5$; $df = 3$; $p < 0,001$). Significante dalingen van wekelijks bier drinken tussen 2010 en 2014 zijn te vinden voor:

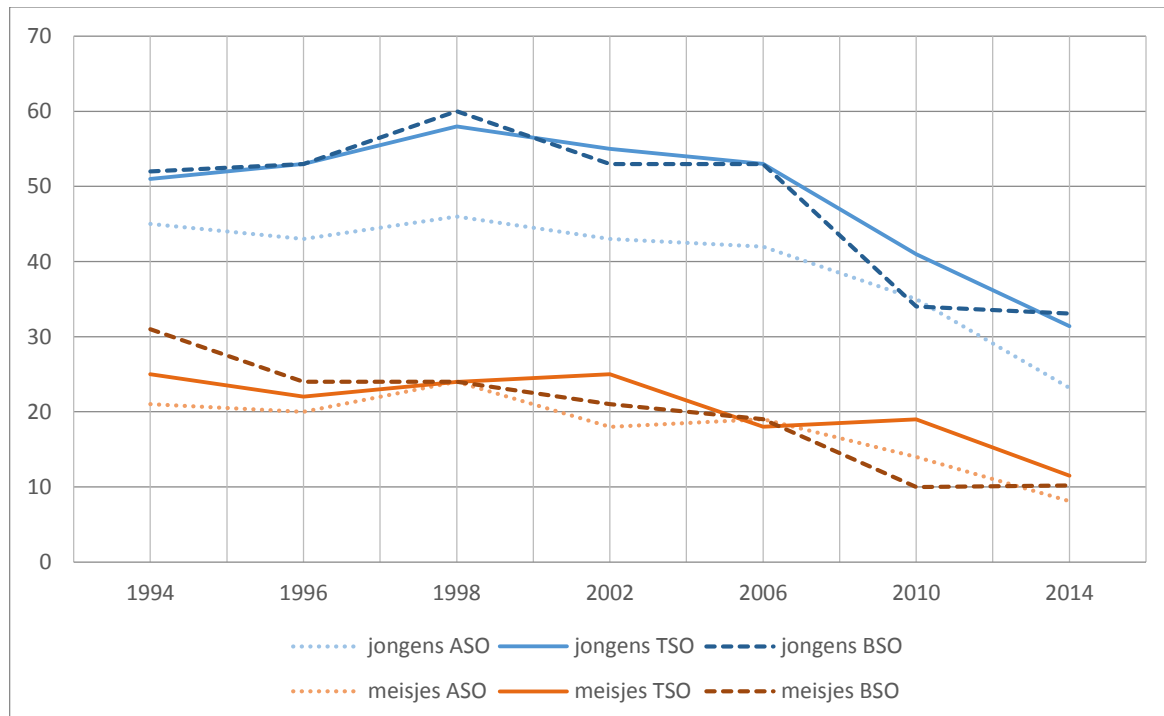
- 13-14-jarige jongens ($\chi^2 = 12,6$; $df = 1$; $p < 0,001$),
- 15-16-jarige jongens ($\chi^2 = 43,1$; $df = 1$; $p < 0,001$),
- 13-14-jarige meisjes ($\chi^2 = 3,8$; $df = 1$; $p = 0,050$),
- 15-16-jarige meisjes ($\chi^2 = 11,3$; $df = 1$; $p = 0,001$) en
- 17-18-jarige meisjes ($\chi^2 = 21,8$; $df = 1$; $p < 0,001$).

In grafiek 4 staan de resultaten van wekelijks bier drinken naar opleiding en geslacht. Meer jongens uit het beroepsonderwijs drinken wekelijks bier dan jongens uit het algemeen en technisch onderwijs ($\chi^2 = 24,1$; $df = 2$; $p < 0,001$). Bij de meisjes zijn het de leerlingen uit het technisch secundair onderwijs die meest frequent wekelijks bier drinken, gevolgd door de leerlingen uit het

beroepsonderwijs en het minst wekelijks bier drinken gebeurt bij de meisjes uit het algemeen secundair onderwijs ($\chi^2 = 6,2$; $df = 2$; $p = 0,044$).

Grafiek 3 Percentage wekelijkse bierconsumptie naar leeftijd en geslacht

Grafiek 4 Percentage wekelijkse bierconsumptie naar opleiding en geslacht

In vergelijking met de data uit 2010, valt in 2014 vast te stellen dat de wekelijkse consumptie van bier gedaald is voor alle onderwijstypes, behalve in het beroepsonderwijs, waar het cijfer gestagneerd is ($\chi^2 = 0,2$; $df = 1$; $p = 0,664$).

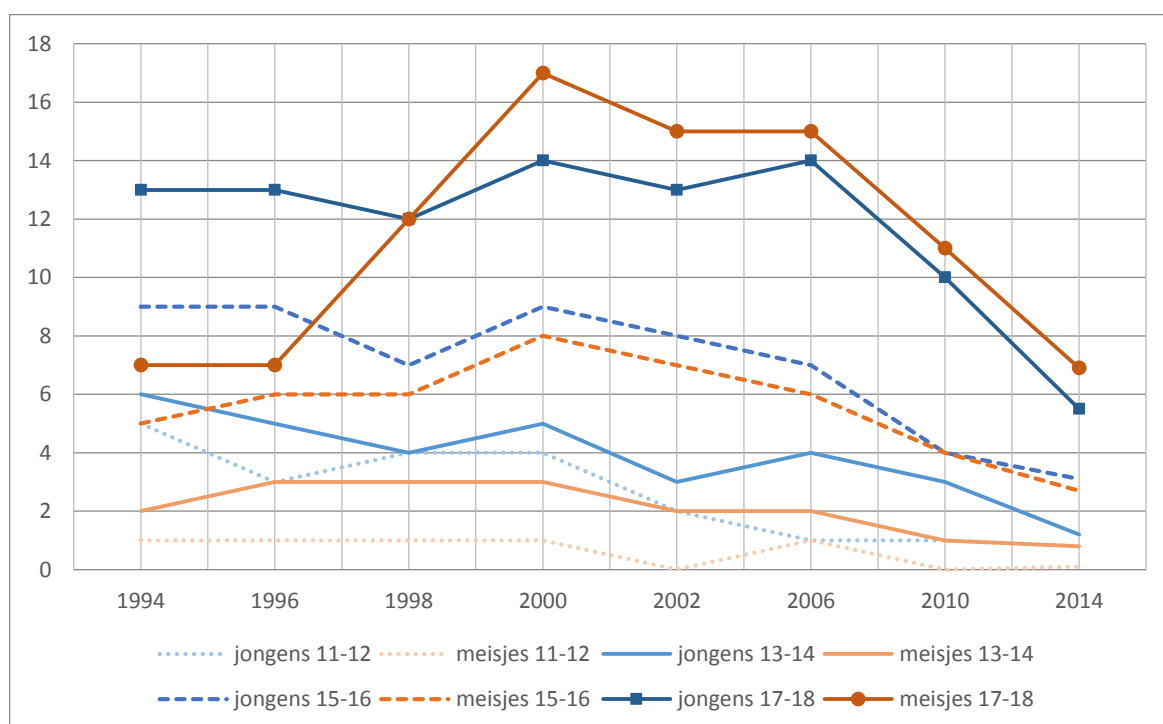
Wekelijks wijn drinken

Wijn wordt minder gedronken door de jongeren dan bier. In 2014 dronken significant meer jongens dan meisjes wekelijks wijn. In totaal gaf 4,9% van de jongens en 3,0% van de meisjes aan wekelijks wijn te consumeren ($\chi^2 = 23,0$; $df = 1$; $p < 0,001$).

In vergelijking met de survey in 2010 is het percentage wekelijks wijn drinken bij meisjes significant gedaald, bij de jongens is geen verandering vast te stellen:

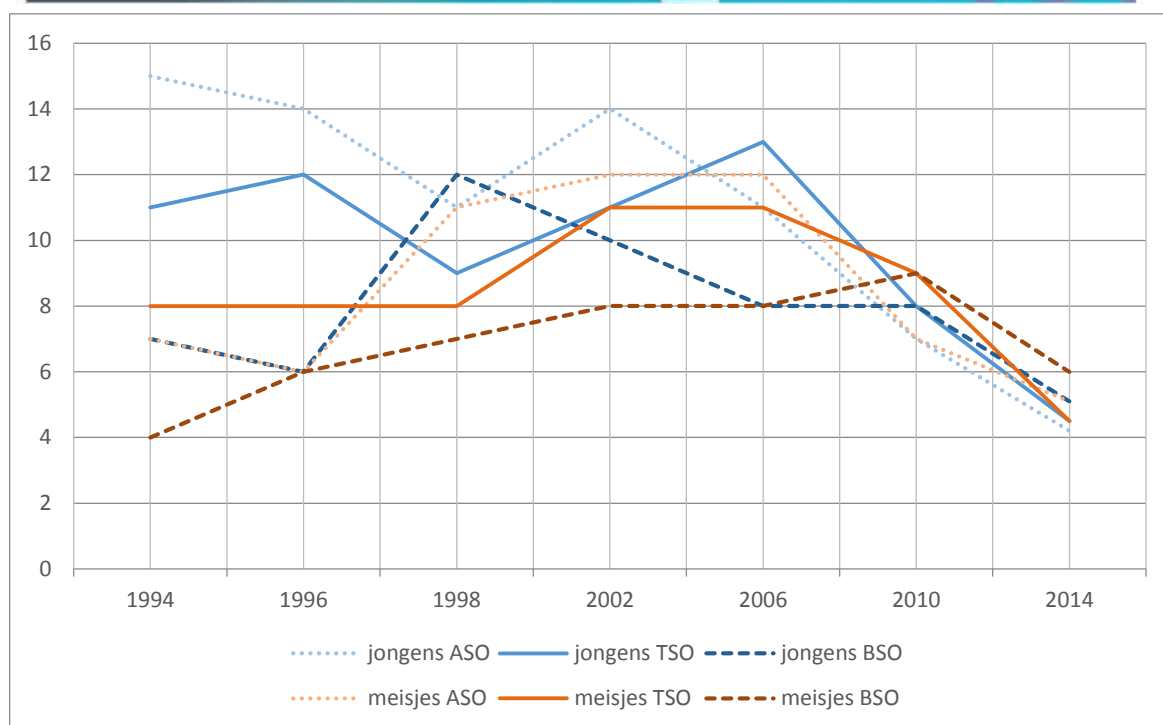
- jongens in 2010: 4,8% ($\chi^2 = 0,09$; $df = 1$; $p = 0,753$);
- meisjes in 2010: 4,3% ($\chi^2 = 12,3$; $df = 1$; $p < 0,001$).

In grafiek 5 staan de resultaten van wekelijks wijn drinken naar leeftijd en geslacht. Over de leeftijden heen, stellen we enkel een significante daling van het wekelijks consumeren van wijn vast bij de meisjes ($\chi^2 = 12,3$; $df = 1$; $p < 0,001$). Deze daling is volledig te wijten aan een significante daling bij de 17-18-jarige meisjes ($\chi^2 = 11,3$; $df = 1$; $p = 0,001$). Bij de jongens werd een significante daling vastgesteld voor de 13-14 jarigen ($\chi^2 = 9,1$; $df = 1$; $p = 0,003$) en de 17-18-jarigen ($\chi^2 = 15,3$; $df = 1$; $p < 0,001$).

Grafiek 5 Percentage wekelijkse wijnconsumptie naar leeftijd en geslacht

In grafiek 6 staan de resultaten van wekelijks wijn drinken naar opleiding en geslacht. In 2014 werden significante dalingen vastgesteld met betrekking tot wekelijks wijn drinken voor alle opleidingsniveaus (jongens en meisjes samen). Wekelijks wijnconsumptie blijft het meest prevalent binnen het beroepsonderwijs, gevolgd door het algemeen onderwijs. De consumptie is het laagste binnen het technisch onderwijs (ASO: $\chi^2 = 8,3$; $df = 1$; $p = 0,004$); TSO: $\chi^2 = 23,0$; $df = 1$; $p < 0,001$); $\chi^2 = 5,7$; $df = 1$; $p = 0,017$).

Grafiek 6 Percentage wekelijkse wijnconsumptie naar opleiding en geslacht

Wekelijks sterke drank drinken

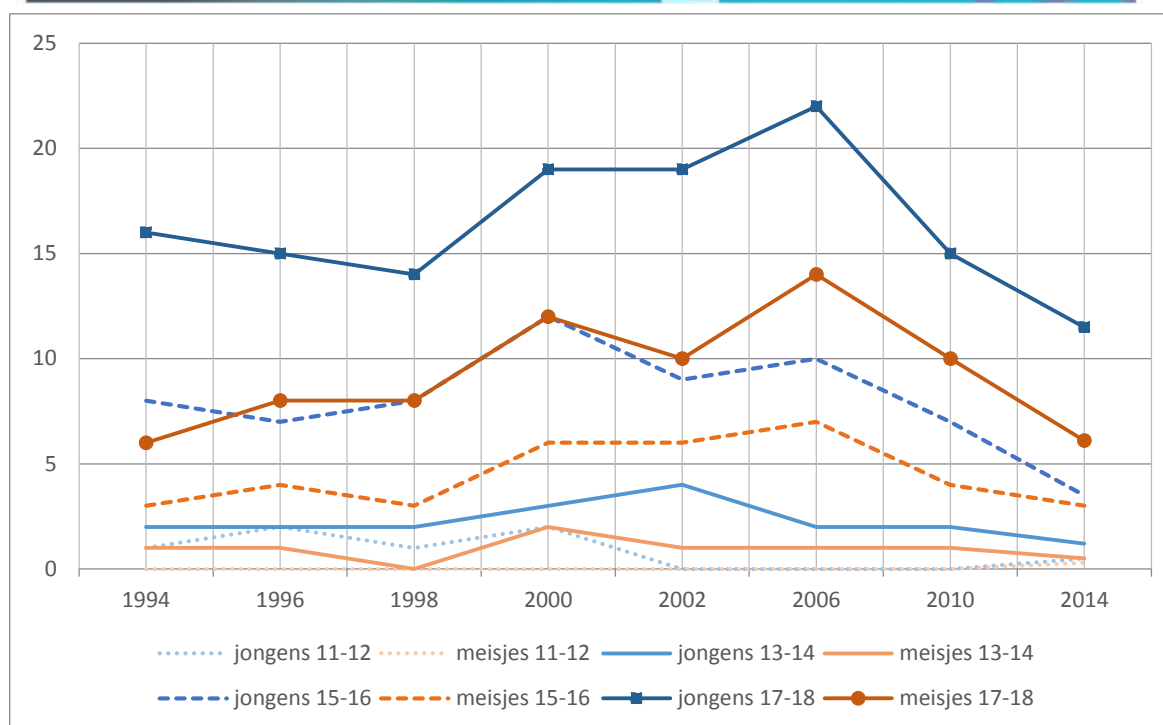
In 2014 drinken in totaal 6,5% van de jongens en 2,7% van de meisjes wekelijks sterke drank. Dit verschil tussen jongens en meisjes is significant ($\chi^2=79,0$; $df=1$; $p < 0,001$). In vergelijking met de vorige survey in 2010 is het percentage wekelijks sterke drank drinken bij meisjes significant gedaald, bij de jongens was dit niet het geval:

- jongens in 2010: 7,1% ($\chi^2 = 1,7$; $df = 1$; $p = 0,195$);
- meisjes in 2010: 3,9% ($\chi^2 = 12,5$; $df = 1$; $p < 0,001$).

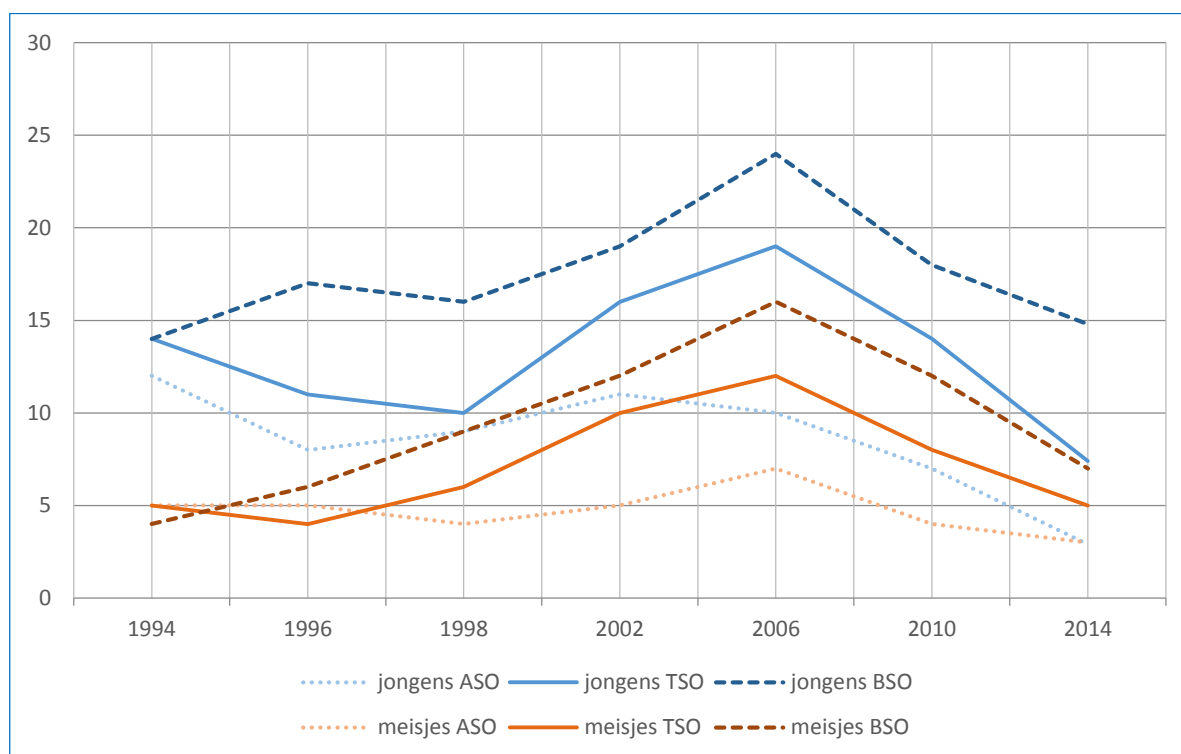
In grafiek 7 staan de resultaten van wekelijks sterke drank drinken naar leeftijd en geslacht. De daling van het wekelijks sterke drank drinken t.o.v. 2010 is te zien bij:

- 13-14-jarige jongens ($\chi^2 = 4,7$; $df = 1$; $p = 0,031$),
- 15-16-jarige jongens ($\chi^2 = 17,4$; $df = 1$; $p < 0,001$),
- 17-18-jarige jongens ($\chi^2 = 6,6$; $df = 1$; $p = 0,010$),
- 17-18-jarige meisjes ($\chi^2 = 9,6$; $df = 1$; $p = 0,002$).

In grafiek 8 staan de resultaten van wekelijks sterke drank drinken naar opleiding en geslacht. Meer jongens uit het beroepsonderwijs drinken wekelijks sterke drank dan jongens uit het technisch secundair onderwijs, gevolgd door de jongens uit het algemeen secundair onderwijs ($\chi^2 = 77,4$; $df = 2$; $p < 0,001$). Bij de meisjes is hetzelfde patroon vast te stellen ($\chi^2 = 13,7$; $df = 2$; $p = 0,001$).

Grafiek 7 Percentage wekelijkse consumptie van sterke drank naar leeftijd en geslacht

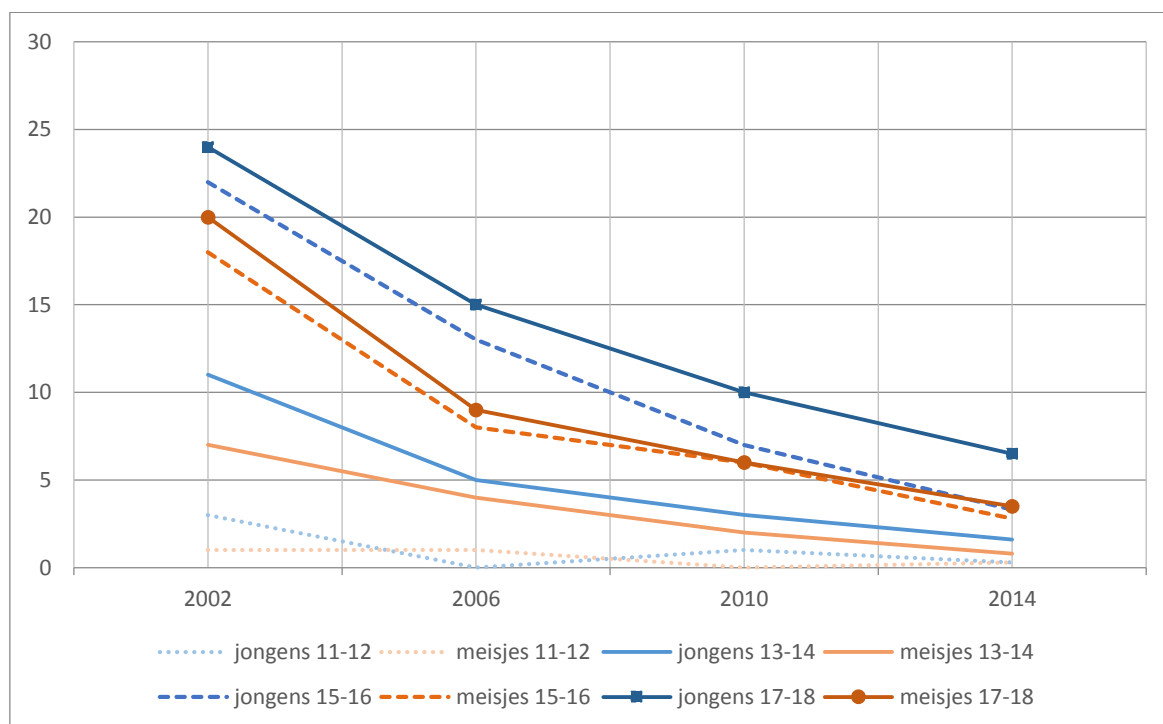
Grafiek 8 Percentage wekelijkse consumptie van sterke drank naar opleiding en geslacht

In vergelijking met de resultaten in 2010, daalt het percentage jongeren dat wekelijks sterke drank drinkt significant voor alle groepen, behalve bij jongens uit het beroepsonderwijs ($\chi^2 = 1,8$; $df = 1$; $p = 0,184$) en meisjes uit het algemeen onderwijs ($\chi^2 = 1,8$; $df = 1$; $p = 0,178$).

Wekelijks alcopops drinken

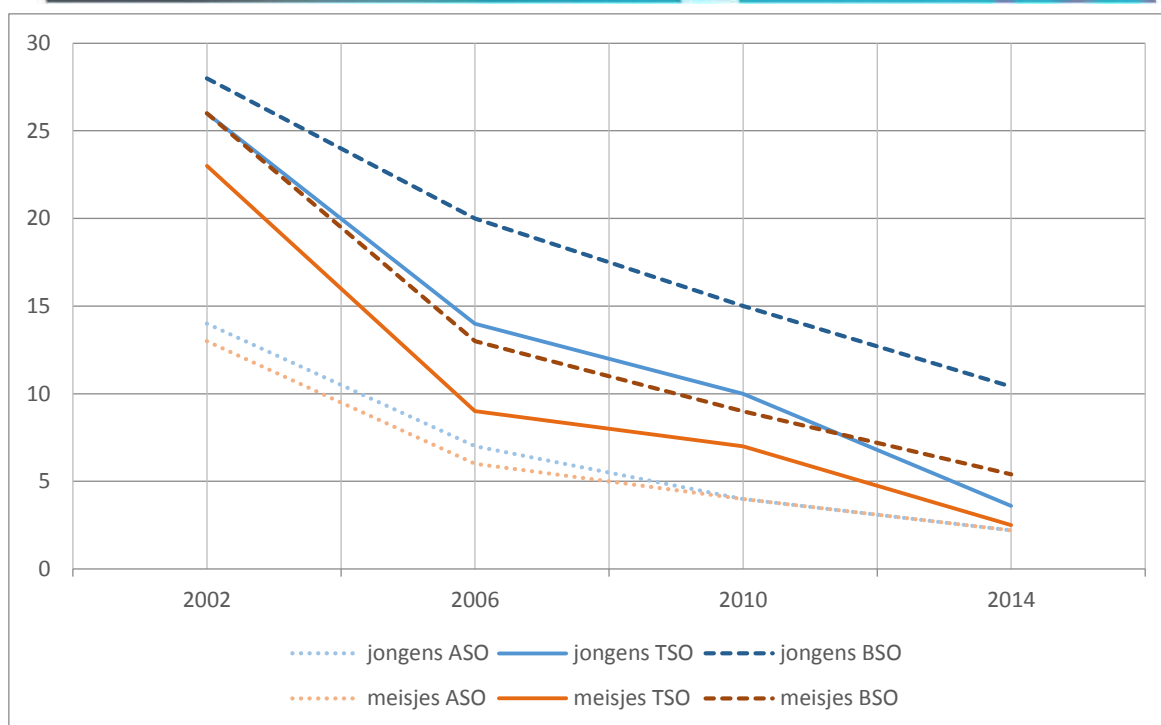
Het drinken van alcopops (breezers) werd bevraagd vanaf 2002. In 2014 dronken jongens significant vaker alcopops dan meisjes: 5,1% van de jongens en 2,0% van de meisjes gaven aan wekelijks alcopops te consumeren ($\chi^2 = 66,6$; $df = 1$; $p < 0,001$). Dit is een significante daling bij de meisjes van 3,6% in 2010 naar 2,0% in 2014 ($\chi^2 = 22,4$; $df = 1$; $p < 0,001$). Bij de jongens is geen significant verschil op te merken.

In grafiek 9 staan de resultaten van wekelijks alcopops drinken naar geslacht en leeftijd. Significante dalingen tussen 2010 en 2014 doen zich voor bij jongens en meisjes voor de leeftijdsgroepen 15-16-jarigen (jongens: $\chi^2 = 22,1$; $df = 1$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 13,7$; $df = 1$; $p < 0,001$) en 17-18-jarigen (jongens: $\chi^2 = 7,1$; $df = 1$; $p = 0,008$; meisjes: $\chi^2 = 5,9$; $df = 1$; $p = 0,015$), alsook bij de 13-14-jarige meisjes ($\chi^2 = 5,5$; $df = 1$; $p = 0,019$).

Grafiek 9 Percentage wekelijkse consumptie alcopops naar leeftijd en geslacht

In grafiek 10 staan de resultaten van wekelijks alcopops drinken naar opleiding en geslacht. Meer jongens uit het beroepsonderwijs drinken wekelijks alcopops, gevolgd door jongens uit het technisch secundair onderwijs en jongens uit het algemeen secundair onderwijs ($\chi^2 = 60,8$; $df = 2$; $p < 0,001$). Bij de meisjes is hetzelfde patroon vast te stellen ($\chi^2 = 12,9$; $df = 2$; $p = 0,002$). Vergelijken we deze resultaten met de resultaten uit 2010, dan zien we voor alle groepen een significante daling van het percentage jongeren die wekelijks alcopops drinken.

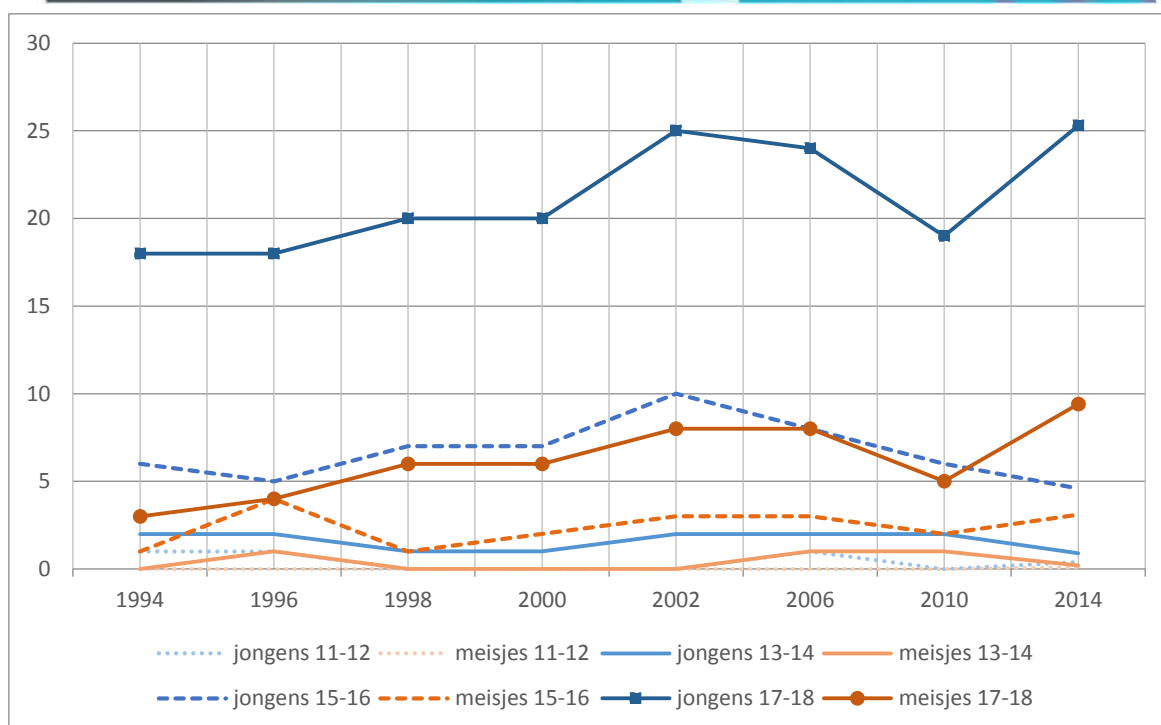

Grafiek 10 Percentage wekelijkse consumptie alcopops naar opleiding en geslacht

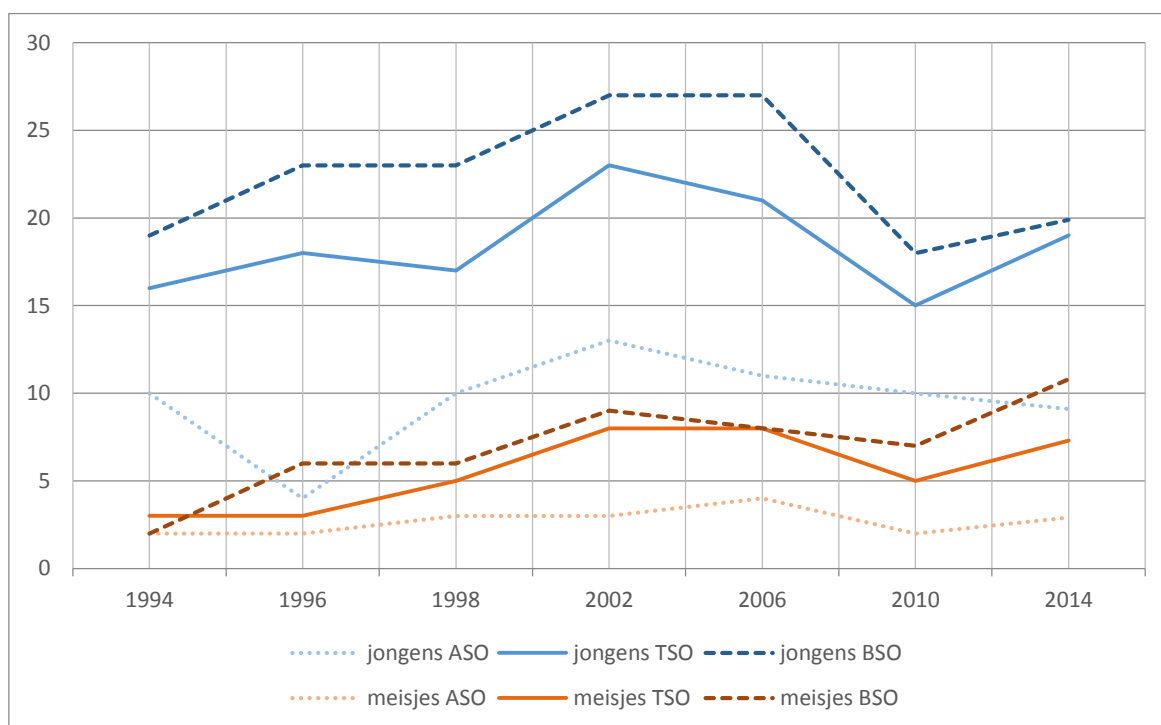
Dronkenschap

In grafiek 11 staan de jongeren die minimaal 10 keer dronken zijn geweest (in hun leven). Uit de gegevens in 2014 blijkt dat jongens significant vaker dronken zijn dan meisjes. In totaal gaven 10,2% van de jongens en 3,3% van de meisjes aan reeds 10 keer of meer dronken te zijn geweest ($\chi^2 = 180,8$; $df = 1$; $p < 0,001$). Deze percentages zijn significant hoger dan de percentage die werden gevonden in 2010 en dit zowel voor de jongens als de meisjes (jongens: $\chi^2 = 19,5$; $df = 1$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 8,4$; $df = 1$; $p = 0,004$), toen 7,7% van de jongens en 2,3% van de meisjes meldden dat ze reeds 10 of meer keer dronken waren geweest. De stijging is te wijten aan de leeftijdsgroep 17-18-jarigen (jongens: $\chi^2 = 15,1$; $df = 1$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 7,7$; $df = 1$; $p = 0,006$), waar zowel bij de jongens als bij de meisjes een significant effect gevonden werd. Verder is er ook een significante daling te bemerken bij de 15-16-jarige jongens ($\chi^2 = 4,1$; $df = 1$; $p = 0,042$).

In grafiek 12 staan de resultaten van dronkenschap naar opleiding en geslacht. Zowel bij de jongens als bij de meisjes zijn de verschillen naar opleiding significant in de zin dat de prevalentie van dronkenschap het hoogste is bij jongeren uit het beroepsonderwijs en het laagste bij jongeren uit het algemeen onderwijs (jongens: $\chi^2 = 49,2$; $df = 2$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 42,8$; $df = 2$; $p < 0,001$).

Grafiek 11 Percentage prevalentie dronkenschap (minimaal 10x) naar leeftijd en geslacht

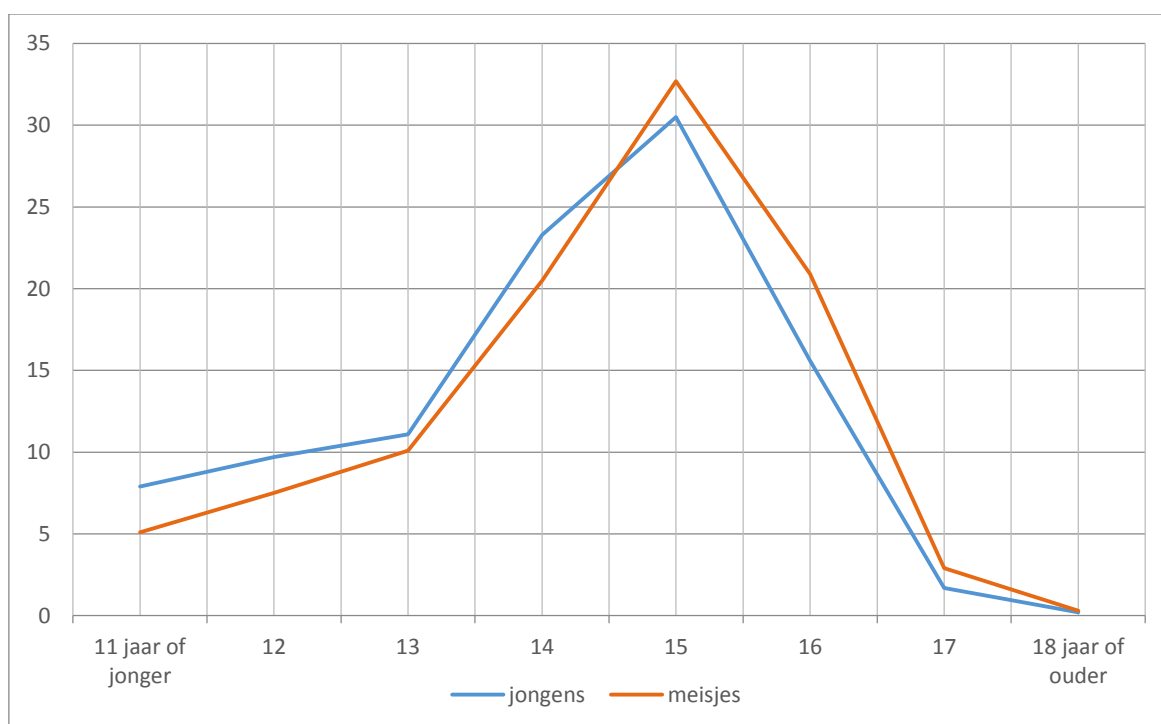
Grafiek 12 Percentage prevalentie dronkenschap (minimaal 10x) naar opleiding en geslacht

Vergelijken we deze data met de resultaten van 2010, dan stellen we een significante stijging vast in de prevalentie van dronkenschap bij:

- jongens uit het technisch secundair onderwijs ($\chi^2 = 4,9$; $df = 1$; $p < 0,026$),
- meisjes uit het beroeps secundair onderwijs ($\chi^2 = 5,0$; $df = 1$; $p = 0,025$).

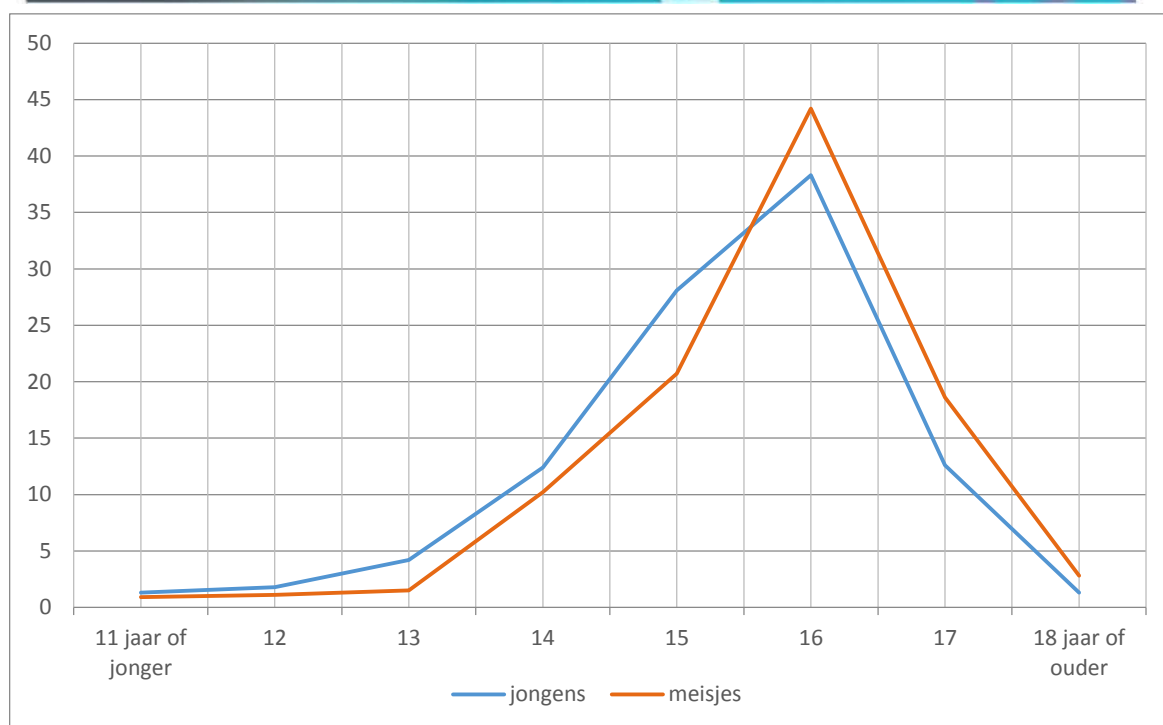
Initiatie alcohol drinken en dronkenschap

In grafiek 13 staan de resultaten van de leeftijd waarop de jongere voor de eerste keer alcohol heeft gedronken. Hiervoor werden alleen de 17-18-jarigen geselecteerd uit de databank. De mediaan voor jongens is stabiel gebleven op 14 jaar. Bij de meisjes was de mediaan 15 jaar, wat een stijging is tegenover 2010, toen dit nog 14 jaar was. Met andere woorden, de helft van de jongens dronk voor de eerste keer alcohol op 14 jaar of jonger, de helft van de meisjes op 15 jaar of jonger. Tot slot dient nog vermeld te worden dat 11,8% van de jongens en 12,2% van de meisjes in de leeftijdsgroep 17-18 jaar aangaf nog nooit alcohol geconsumeerd te hebben.

Grafiek 13 Leeftijd alcoholinitiatie naar geslacht, in percentage

In grafiek 14 staan de resultaten van de leeftijd waarop de jongeren voor de eerste keer dronken waren. Ook hier werden alleen de 17-18-jarigen bevraagd. De mediaan bij jongens lag voor de initiatie van dronkenschap op 16 jaar. In 2006 en 2010 was dit steeds 15 jaar. Bij meisjes lag de mediaan voor initiatie van dronkenschap in 2014 op 16 jaar wat gelijk is aan het resultaat in 2010.

Grafiek 14 Leeftijd dronkenschap naar geslacht, in percentage

Conclusie

Momenteel halen jongens en meisjes tot en met 14 jaar de Vlaamse gezondheidsdoelstelling met betrekking tot meervoudige maandelijkse alcoholconsumptie.

Algemeen is het alcoholgebruik van de Vlaamse jongeren gedaald tussen 2010 en 2014. Het percentage jongens en meisjes dat wekelijks bier, wijn, sterke drank en alcopops drinken is in vele gevallen gedaald, of ten minste gestagneerd. Wel blijven er significante verschillen tussen jongens en meisjes. Meer jongens drinken wekelijks bier, sterke drank en alcopops. Ook zijn er verschillen naar opleiding voor het drinken van bier, sterke drank en alcopops. Meer jongeren uit het technisch onderwijs verkiezen om wekelijks bier te drinken, terwijl het wekelijks drinken van sterke drank en alcopops vaker voorkomt in het beroepsonderwijs. Jongeren uit het algemeen onderwijs drinken gemiddeld minder dan jongeren uit de andere onderwijstypes.

De prevalentie van de jongeren die reeds 10 keer of meer dronken zijn geweest, is gestegen in 2014 ten opzichte van 2010. Het zijn vooral jongens en jongeren uit het beroepsonderwijs die reeds het meest dronken zijn geweest.

De mediaan van de leeftijd waarop de jongere voor het eerst alcohol heeft gedronken ligt bij jongens op 14 jaar, bij meisjes op 15. De mediaan van de leeftijd waarop de jongere voor het eerst dronken was, ligt bij jongens en meisjes op 16 jaar.

Contact

De studie Jongeren en Gezondheid is te vinden op: www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

De verantwoordelijke onderzoekers zijn Prof. Dr. Benedicte Deforche en Dr. Anne Hublet.

Contactpersoon: Bart De Clercq (b.declercq@ugent.be)

Medewerkers: Dr. Wendy Van Lippevelde, Thomas Buijs

Adres:

Universiteit Gent

Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidkunde

De Pintelaan 185, 4K3

9000 Gent

Tel: +32. 9 332 36 18

De internationale studie Health Behaviour in School-aged Children is te vinden op www.hbsc.org.

Gebruikte afkortingen

chi²: Resultaat van chi-kwadraat berekening voor kruistabel

df: degrees of freedom: vrijheidsgraden

p: probaliteit: resultaat van statistische test : kleiner dan 0,05 wordt als statistisch significant beschouwd

Jongeren en Gezondheid 2014: Tabaksgebruik

Inleiding

Ondanks de vele rapporten en boodschappen over de negatieve gevolgen van roken, blijft tabaksgebruik één van de grootste, vermijdbare oorzaken van sterfte in de wereld.¹ Rookgedrag wordt doorgaans geïnitieerd tijdens de adolescentie en de meeste rokers raken verslaafd vóór ze de volwassen leeftijd bereikt hebben.² Bovendien is de leeftijd waarop voor het eerst gerookt wordt van significant belang, in die zin dat de kans op verslaving toeneemt naarmate de leeftijd waarop men voor het eerst rookt, afneemt.³

Naast gevolgen op lange termijn, zoals een verhoogd risico op cardiovasculaire problemen, chronisch obstructieve longaandoeningen en longkanker¹, heeft roken ook gevolgen op korte termijn (dus ook reeds tijdens de adolescentie) zoals verminderde longfunctie, verminderde fysieke fitheid, astmatische klachten, hoesten en kortademigheid.⁴

Zowel individuele factoren als omgevingsfactoren spelen een rol in het rookgedrag van jongeren. Jongeren hebben meer kans om te roken indien hun ouders, oudere broers, zussen, of vrienden roken.⁵ Vrienden spelen daarbovenop ook nog een rol bij het aanleveren van sigaretten of andere tabaksproducten, ze doen de perceptie van de jongere over de algemene rookprevalentie in de populatie stijgen en helpen zo een norm te creëren waarin roken aanvaard is. Op individueel niveau zijn een negatief zelfbeeld⁶ en stressvolle gebeurtenissen belangrijke voorspellers van rookgedrag bij jongeren.⁷ De Vlaamse gezondheidsdoelstelling stelt dat tegen 2015 minder dan 11% van de min 16-jarigen rookt.

Methodiek

Voor de algemene informatie over de studie Jongeren en Gezondheid en de socio-demografische gegevens van de steekproef van de leerlingen tussen 11 en 18 jaar wordt verwezen naar de desbetreffende factsheets op www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

¹ WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2011: Warning about the Dangers of Tobacco, World Health Organization: Geneva, Switzerland, 2010

² DiFranza, J.R., Rigotti, N.A., McNeill, A.D., Ockene, J.K., Savageau, J.A., St Cyr, D. & Coleman, M. (2000). Initial symptoms of nicotine dependence in adolescents, Tobacco Control, 9(3), 313-319.

³ Sussman S, Dent CW, Severson H, Burton D and Flay BR. Self-quitting among adolescent smokers. Prev Med 1998, 27: A19-A28.

⁴ US Department of Health and Human Services. Preventing tobacco use among young people: a report of the surgeon general. US department of Health and Human Services, Public Health Service, Centres for Disease Control, Centre for Health Promotion and Education, Office on Smoking and Health; Atlanta, Georgia: 1994.

⁵ Tyas SL, Pederson LL. Psychosocial factors related to adolescent smoking : a critical review of the literature. Tob Control, 1998, 7:409-420.

⁶ Glendinning A, Inglis D. Smoking behaviour in youth: the problem of low self-esteem? J Adolesc. 1999 Oct;22(5):673-82.

⁷ Anda Rf, Croft JB, Felitti VJ, Nordenberg D, Giles WH, Williamson DF, Giovino GA. Adverse childhood experiences and smoking during adolescence and adulthood. JAMA. 1999 Nov 3;282(17):1652-8

In een eerste vraag wordt gepeild naar de life-time prevalentie van tabak.

- Op hoeveel dagen heb je sigaretten gerookt? Nooit, 1-2 dagen, 3-5 dagen, 6-9 dagen, 10-19 dagen, 20-29 dagen, 30 dagen of meer

De tweede vraag gaat na wat de frequentie van het huidig gebruik is.

- Hoe vaak rook je momenteel? Dagelijks; minstens 1 maal per week maar niet elke dag; minder dan 1 maal per week of nooit.

Beide vragen werden reeds in voorgaande enquêtes bevraagd en laten dus toe om trends na te gaan.

De leeftijd waarop de eerste sigaret werd gerookt, wordt ook bevraagd.

- Op welke leeftijd deed je voor het eerst het volgende ...? Een sigaret roken (meer dan een trekje)? Nooit; 11 jaar of jonger; 12 jaar; ...; 18 jaar of ouder.

Verder worden vragen gesteld over de omgeving van de jongeren. Een reeks vragen gaat na of belangrijke personen in de omgeving van de jongere roken, namelijk vader en moeder.

- Rookt één van de volgende personen? Apart bevraagd voor: je vader, je moeder. Rookt dagelijks; rookt af en toe; rookt niet; ik weet het niet; heb of zie deze persoon niet.

Resultaten

Ooit gebruik van tabak

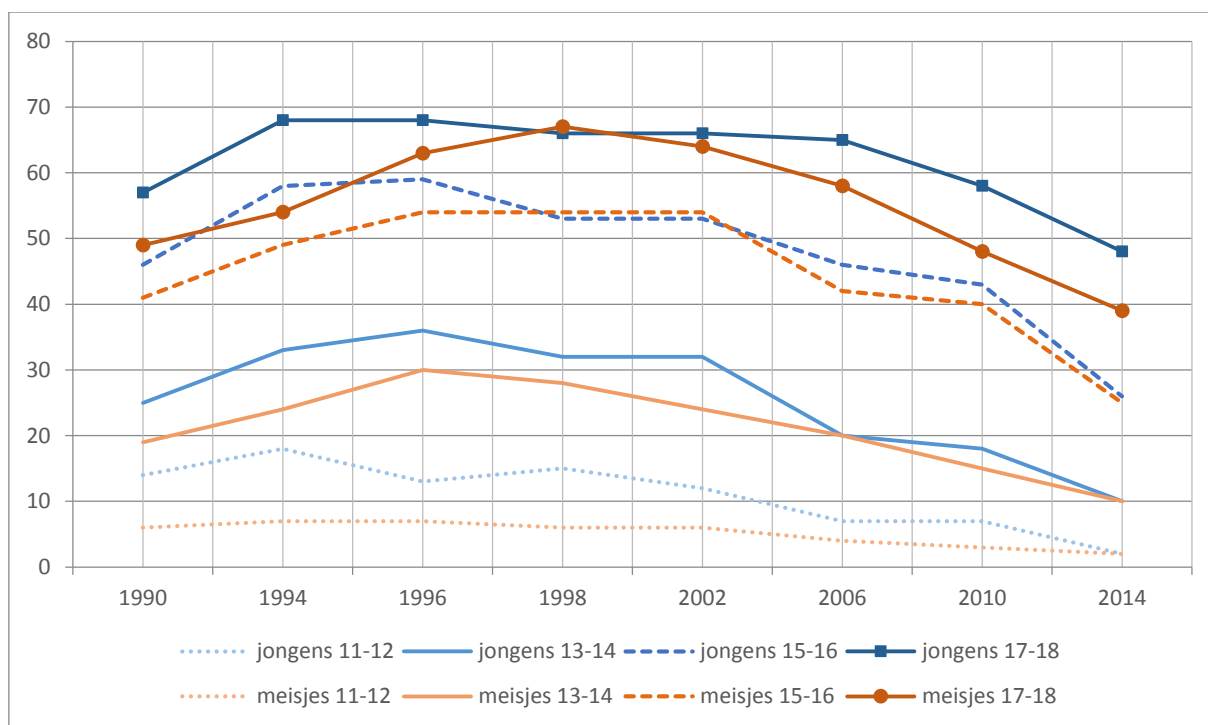
In grafiek 1 zijn de resultaten van het ooit roken van tabak naar leeftijd weergegeven. Algemeen (over de leeftijden heen) hebben in 2014 meer jongens ooit gerookt dan meisjes (respectievelijk 24,3% en 19,9%; $\chi^2 = 26,1$; $df = 1$; $p < 0,001$). Bekijken we dit per leeftijdsgroep, dan zien we dat enkel voor de 17-18-jarigen een significant verschil tussen het rookgedrag van jongens en meisjes kan vastgesteld worden ($\chi^2 = 16,9$; $df = 1$; $p < 0,001$).

In het algemeen is een daling te observeren in 2014 in vergelijking met 2010. Over de leeftijden heen daalt de life-time prevalentie (ooit gerookt) bij de jongens van 33,5% in 2010 naar 24,3% in 2014 ($\chi^2 = 103,2$; $df = 1$; $p < 0,001$). Bij de meisjes daalt de life-time prevalentie van 27,5% in 2010 naar 19,9% in 2014 ($\chi^2 = 77,7$; $df = 1$; $p < 0,001$). Deze daling ligt in lijn met de trend die reeds werd ingezet sinds 2002.

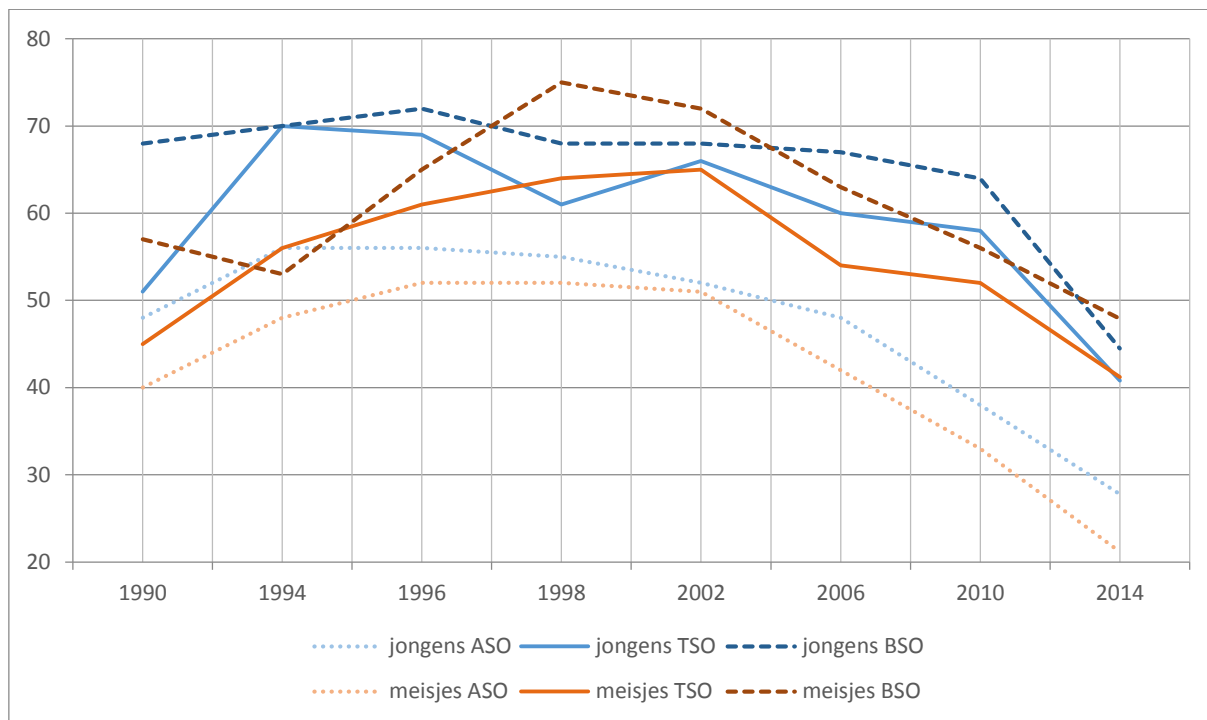
Net zoals bij voorgaande enquêtes het geval was, blijven in 2014 significante verschillen aanwezig in de life-time prevalentie van roken, naargelang onderwijstype. 24,2% van de jongeren in het algemeen onderwijs geven aan ooit al een sigaret gerookt te hebben, in vergelijking met 41,0% in het technisch onderwijs en 46,1% in het beroepsonderwijs ($\chi^2 = 194,5$; $df = 2$; $p < 0,001$). Binnen ieder onderwijstype zijn er bovendien significante verschillen tussen

jongens en meisjes, waarbij de prevalentie in het algemeen onderwijs significant hoger ligt bij de jongens (27,7%) dan bij de meisjes (21,1%) ($\chi^2 = 42,1$; $df = 1$; $p < 0,001$). In de andere onderwijstypes zijn geen significante prevalentieverschillen op te merken tussen jongens en meisjes.

Significante dalingen zijn echter op te merken voor alle opleidingsniveaus in vergelijking met 2010. Binnen het algemeen onderwijs daalde de prevalentie bij de jongens van 38,4% in 2010 naar 27,7% in 2014 ($\chi^2 = 26,5$; $df = 1$; $p < 0,001$). Bij de meisjes was dit van 32,9% naar 21,1% ($\chi^2 = 41,9$; $df = 1$; $p < 0,001$). Ook binnen het technisch onderwijs daalde de prevalentie: van 57,5% naar 40,8% bij de jongens ($\chi^2 = 54,5$; $df = 1$; $p < 0,001$) en van 51,8% naar 41,2% bij de meisjes ($\chi^2 = 17,9$; $df = 1$; $p < 0,001$). In het beroepsonderwijs tot slot daalde de prevalentie van 64,2% naar 44,5% bij de jongens ($\chi^2 = 48,3$; $df = 1$; $p < 0,001$) en van 55,9% naar 47,9% bij de meisjes ($\chi^2 = 6,9$; $df = 1$; $p = 0,009$).

Grafiek 1 Percentage life-time prevalentie tabaksgebruik naar leeftijd en geslacht

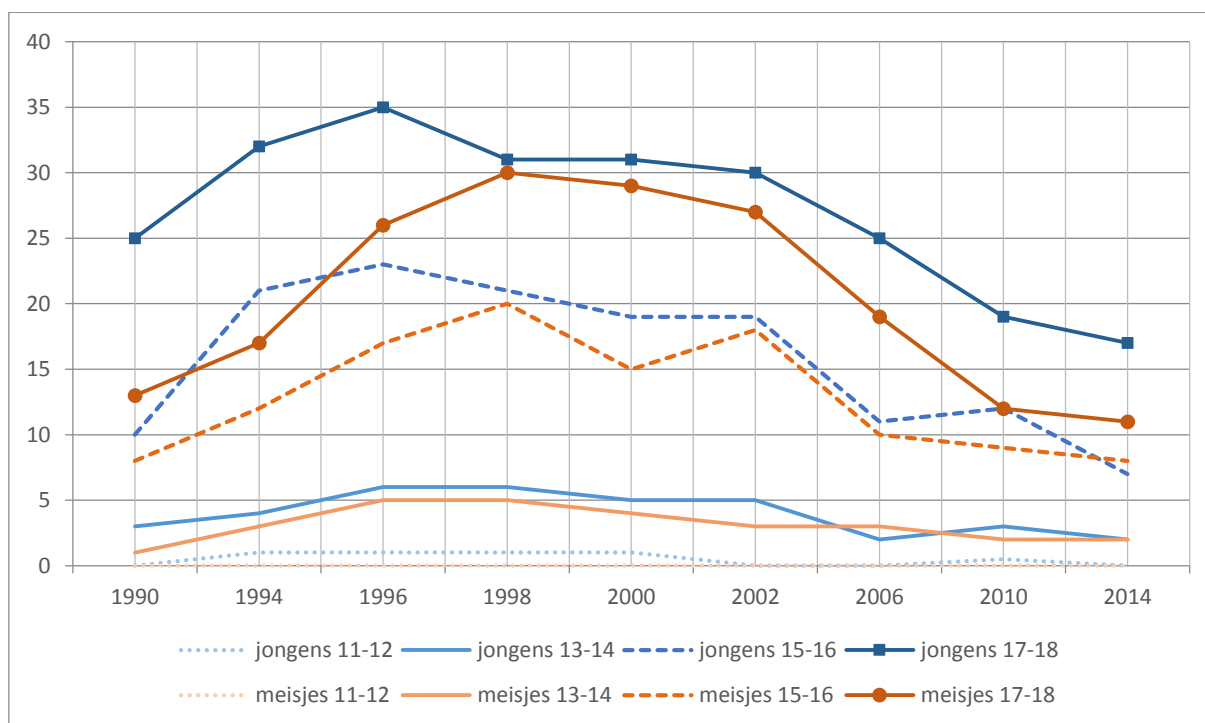

Grafiek 2 Percentage life-time prevalentie tabaksgebruik naar opleiding en geslacht

Huidig rookgedrag bij jongeren

De resultaten van het dagelijks roken bij jongeren bevinden zich in grafiek 3. In 2014 roken meer jongens dagelijks dan meisjes (respectievelijk 9,4% en 5,8%; $\chi^2 = 44,7$; $df = 1$; $p < 0,001$). Bekijken we dit per leeftijdsgroep, dan stellen we enkel een significant verschil vast tussen jongens en meisjes qua rookgedrag bij de 17-18-jarigen ($\chi^2 = 32,3$; $df = 3$; $p < 0,001$).

Over de leeftijden heen vinden we een lichte daling van het dagelijks roken bij de jongens van 9,7% in 2010 naar 9,4% in 2014 ($\chi^2 = 0,198$; $df = 1$; $p = 0,656$) en bij de meisjes van 6,5% in 2010 naar 5,8% in 2014 ($\chi^2 = 2,58$; $df = 1$; $p = 0,108$). Geen van beide zijn echter statistisch significant. Ten opzichte van 2010, stellen we dus een stagnatie vast van het percentage jongeren dat dagelijks rookt. Wanneer we de data per leeftijdscategorie bekijken, stellen we wel een daling vast bij de 15-16-jarigen. In deze leeftijdscategorie daalt het dagelijks gebruik van tabak bij jongens van 11,5% naar 7,1% ($\chi^2 = 15,0$; $df = 1$; $p < 0,001$). Bij de meisjes is geen significante daling te bemerken.

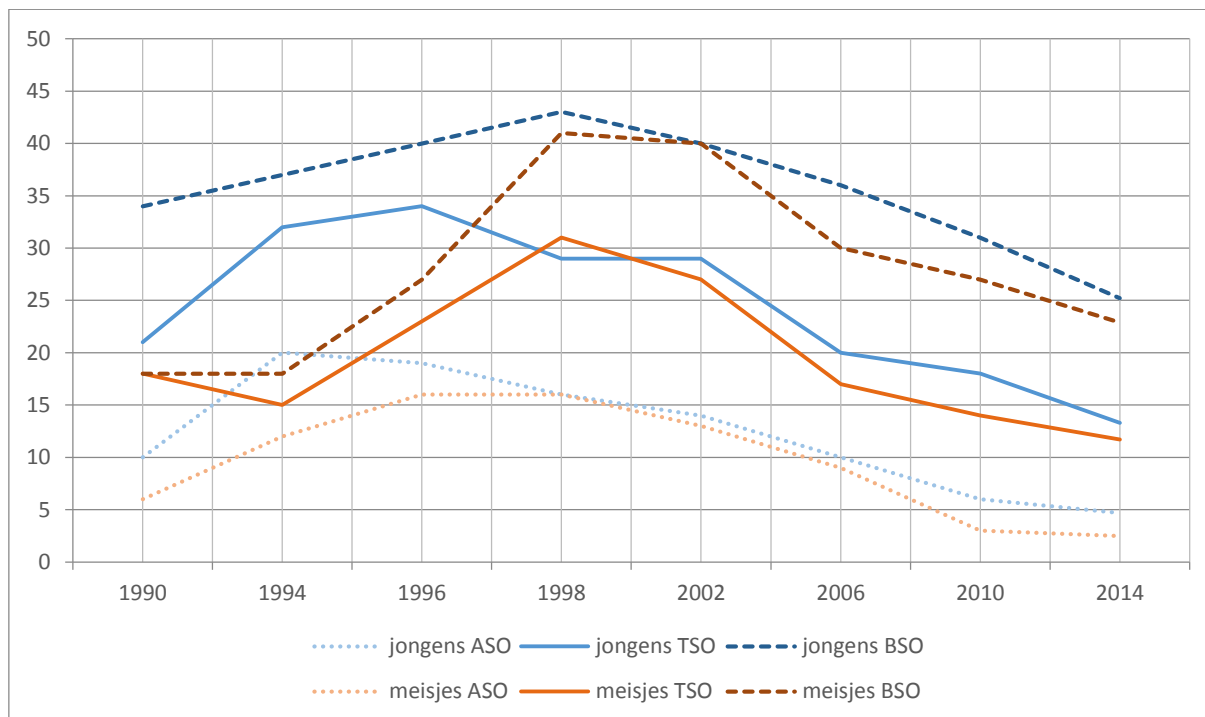

Grafiek 3 Percentage prevalentie dagelijks tabaksgebruik naar leeftijd en geslacht

In grafiek 4 bevinden zich de resultaten van dagelijks roken naar opleiding. Jongeren uit het beroepsonderwijs roken nog steeds meer dan jongeren uit het technisch secundair onderwijs (jongens: $\chi^2 = 36,2$; $df = 3$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 26,3$; $df = 1$; $p < 0,001$), die op zich weer vaker dagelijks roken dan jongeren uit het algemeen secundair onderwijs (jongens: $\chi^2 = 48,8$; $df = 3$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 87,7$; $df = 3$; $p < 0,001$).

Het percentage dagelijks rokende jongeren daalt significant tussen 2010 en 2014 in de drie onderwijstypes. In het algemeen secundair onderwijs daalde het dagelijks roken van 4,2% in 2010 naar 3,6% in 2014 ($\chi^2 = 37,3$; $df = 3$; $p < 0,001$). Zowel bij de jongens als bij de meisjes was de daling significant. Het dagelijks roken in het technisch secundair onderwijs daalde licht van 15,7% in 2010 naar 12,6% in 2014 ($\chi^2 = 33,6$; $df = 3$; $p < 0,001$). Naar geslacht, is de daling enkel significant bij de jongens ($\chi^2 = 19,8$; $df = 3$; $p < 0,001$).

In het beroepsonderwijs was ook een significante daling vast te stellen van 29,2% dagelijkse rokers in 2010 naar 24,2% in 2014 ($\chi^2 = 15,5$; $df = 3$; $p = 0,001$). Bekijken we echter dit resultaat per geslacht, dan is er enkel bij de jongens een significant effect te bemerken ($\chi^2 = 5,3$; $df = 1$; $p = 0,022$).

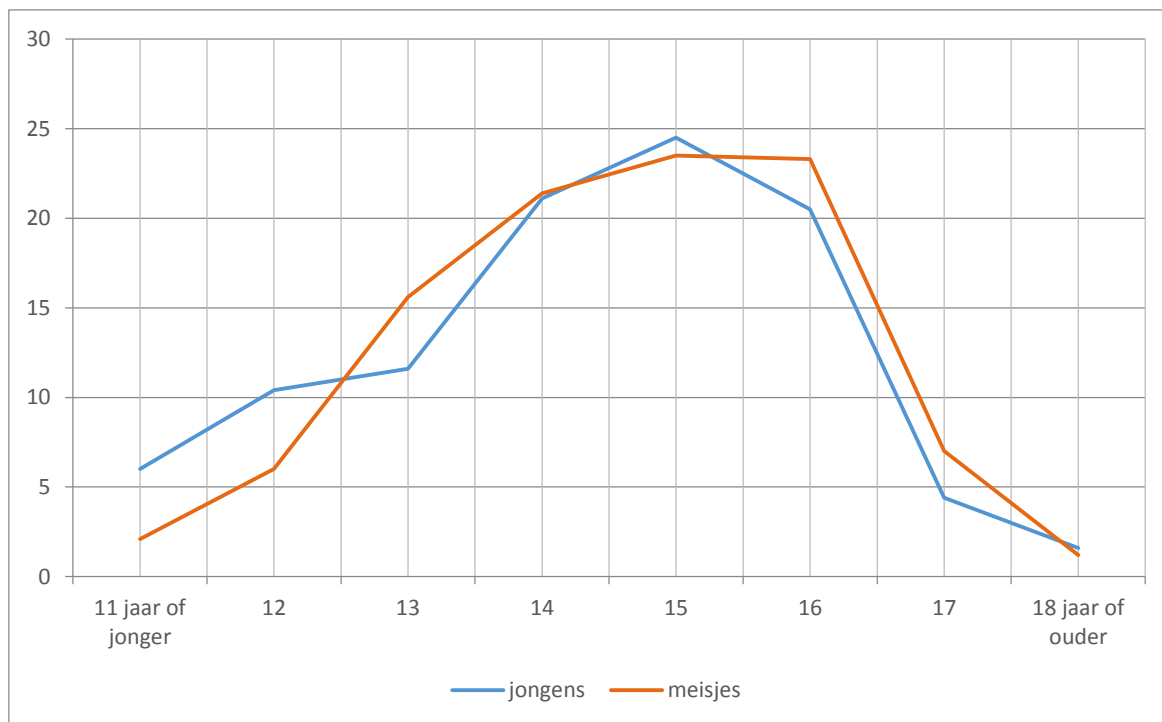
Grafiek 4 Percentage prevalentie dagelijks roken naar opleiding en geslacht

Een daling in het dagelijks roken kan ook het gevolg zijn van een stijging in het wekelijks (maar niet dagelijks) roken. Jongeren roken vaak als ze in groep zijn of uitgaan tijdens het weekend. Door het rookverbod op scholen, wordt de kans om te roken op schooldagen beperkt. We stellen echter vast dat slechts een beperkt aantal jongeren alleen wekelijks rookt. Zo rookt minder dan 2% bij de 13-14-jarigen, minder dan 3% bij de 15-16-jarigen en bij de oudste leeftijdsgroep rookt 4% wekelijks maar niet dagelijks.

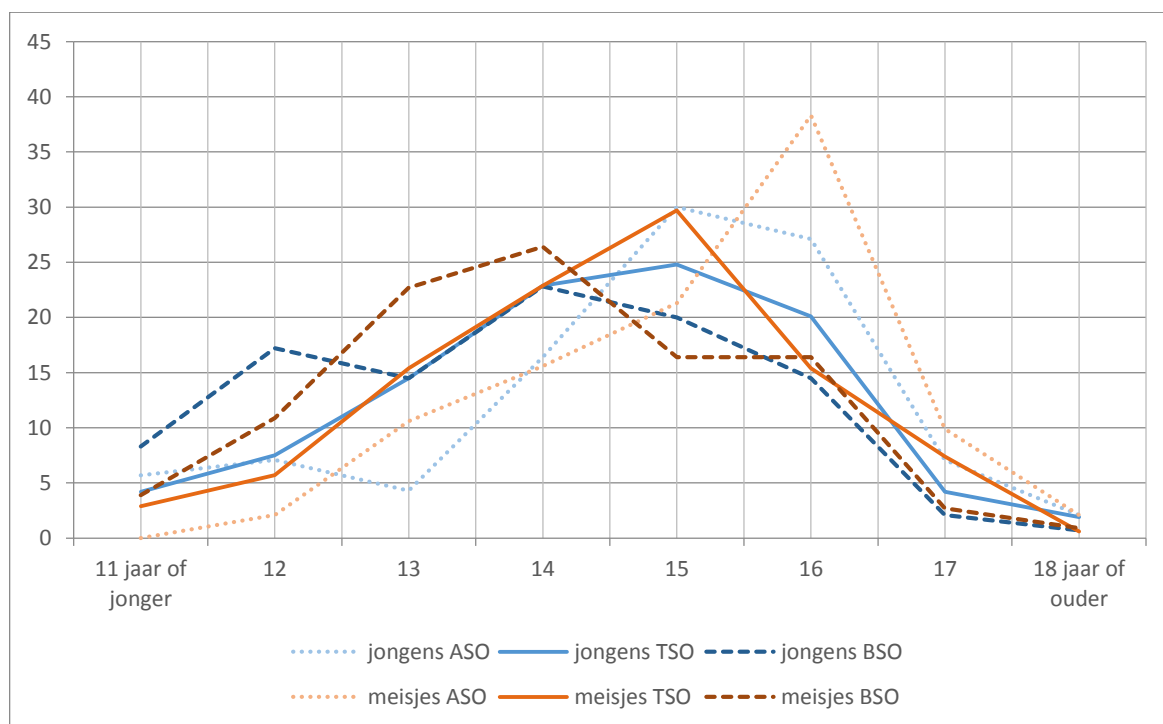
Leeftijd roken eerste sigaret

De resultaten met betrekking tot de beginleeftijd van het roken van een eerste sigaret, een belangrijke predictor voor toekomstig roken, bevinden zich in grafiek 5. 54,6% van alle respondenten geeft aan nog nooit gerookt te hebben. Zij zijn dan ook niet opgenomen in onderstaande grafiek. Verder werden enkel 17-18-jarigen bevraagd. Van de jongens die zeggen te roken of gerookt te hebben, begon 50% op 15-jarige leeftijd of eerder. Zes procent van de jongens zegt 11 jaar of jonger te zijn geweest wanneer ze een eerste sigaret gerookt hebben. Van de meisjes die zeggen reeds gerookt te hebben, deed 50% dit op 15-jarige leeftijd of eerder. De meerderheid van de 17-18-jarige jongeren begint te roken tussen hun 13 en 16 jaar. In grafiek 6 bevinden zich de resultaten van de beginleeftijd van het roken naar opleiding (alleen 17-18-jarigen). Respectievelijk 5,7% en 8,3% van de jongens uit het algemeen en beroepsonderwijs begonnen reeds te roken op 11 jaar of jonger in vergelijking met 4,2% van de jongens uit het technisch secundair onderwijs ($\chi^2 = 37,1$; $df = 14$; $p = 0,001$). Bij de meisjes uit het beroepsonderwijs begon 3,6% te roken op 11 jaar of jonger. In het technisch secundair onderwijs was dit 2,9% en in het algemeen secundair onderwijs was dit 0%

($\chi^2 = 54,7$; $df = 14$; $p < 0,001$). Aangezien dit de resultaten zijn van alleen de 17-18-jarigen moet men hier rekening houden met de kleine groepen (499 rokende jongens verdeeld over de 3 opleidingen en 426 rokende meisjes verdeeld over de 3 opleidingen).

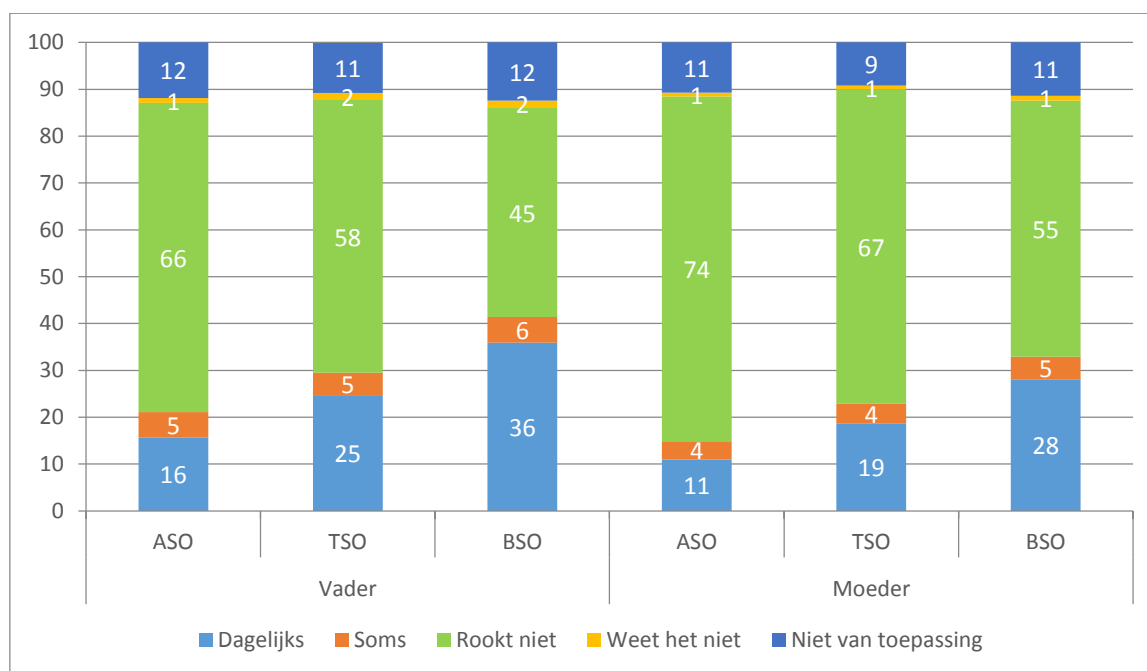
Grafiek 5 Leeftijd eerste tabaksgebruik naar geslacht, in percentage

Grafiek 6 Leeftijd eerste tabaksgebruik naar opleiding en geslacht, in percentage

Roken in de omgeving van de jongere

Het roken van belangrijke personen uit de omgeving van de jongere is een voorspeller voor het eigen rookgedrag. We denken hierbij in de eerste plaats aan de ouders van de jongere. In grafiek 7 staan de resultaten van het roken van vader en moeder naar opleiding. Zowel vaders als moeders van jongeren uit het beroepsonderwijs zijn vaker dagelijkse rokers in vergelijking met ouders van jongeren uit het algemeen secundair onderwijs. De prevalentie van het dagelijks roken van ouders van jongeren uit het technisch secundair onderwijs ligt er tussenin (Vader: $\chi^2 = 399,5$; $df = 8$; $p < 0,001$; Moeder: $\chi^2 = 344,7$; $df = 8$; $p < 0,001$).

Grafiek 7 Rookgedrag ouders naar opleiding en geslacht, in percentage

Indien de vader rookt, is de kans groter dat de kinderen ook roken ($\chi^2=530,5$; $df=3$; $p < 0,001$). Van de rokende vaders (dagelijks of af en toe), rookt 17,8% van de kinderen ten minste wekelijks (= wekelijks + dagelijks). Van de vaders die niet roken, rookt 6,9% van de kinderen ten minste wekelijks. In een logistische regressie gecontroleerd voor leeftijd, geslacht en het roken van de vader in het gezin, vinden we een odds ratio van 2,15. Met andere woorden, indien de vader rookt, heeft de jongere 2,15 keer meer kans om zelf te roken. Deze relatie is significant met een 95%-betrouwbaarheidsinterval van 1,80 tot 2,57.

Hetzelfde verband kan geobserveerd worden bij de moeders ($\chi^2=690,3$; $df=3$; $p < 0,001$). Van de rokende moeders, rookt 20,8% van de kinderen ten minste wekelijks terwijl slechts 7,3% van de kinderen ten minste wekelijks rookt, indien de moeder niet rookt. Controleren we deze relatie voor leeftijd, geslacht en voor het roken van de vader in het gezin, dan is dit significant met een odds ratio van 3,29 (95%-betrouwbaarheidsinterval: 2,75-3,94).

Waar beide ouders roken, rookt 25,1% van de jongeren ten minste wekelijks. Waar geen enkele ouder rookt, rookt slechts 5,8% van de jongeren ($\chi^2=940,8$; $df=9$; $p < 0,001$).

Conclusie

De dalende trend van het roken bij jongeren, die werd vastgesteld tussen 2002 en 2010, werd verder doorgezet in 2014. Ondanks deze daling, blijven de ongelijkheden in opleiding (een indicator van socio-economische status bij adolescenten) bestaan: meer jongeren uit het beroepsonderwijs roken en beginnen te roken op jongere leeftijd (waardoor de kans op verslaving vergroot).

De directe omgeving is belangrijk als voorspeller voor het rookgedrag van de jongere. Jongeren waarvan beide ouders roken, hebben een hogere kans zelf te roken dan jongeren waarvan geen of slechts een ouder rookt.

Contact

De studie Jongeren en Gezondheid is te vinden op: www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

De verantwoordelijke onderzoekers zijn Prof. Dr. Benedicte Deforche en Dr. Anne Hublet.

Contactpersoon: Bart De Clercq (b.declercq@ugent.be)

Medewerkers: Dr. Wendy Van Lippevelde, Thomas Buijs

Adres:

Universiteit Gent

Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidkunde

De Pintelaan 185, 4K3

9000 Gent

Tel: +32. 9 332 36 18

De internationale studie Health Behaviour in School-aged Children is te vinden op www.hbsc.org.

Gebruikte afkortingen

χ^2 : Resultaat van chi-kwadraat berekening voor kruistabel

df: degrees of freedom: vrijheidsgraden

p: probaliteit: resultaat van statistische test : kleiner dan 0,05 wordt als statistisch significant beschouwd

Middelengebruik: Cannabisgebruik

Inleiding

Cannabisgebruik geeft zowel gezondheidsrisico's, psychosociale gevolgen als wettelijke consequenties^{1,2}. Frequent gebruik van cannabis wordt geassocieerd met slechte eindresultaten op school, lager inkomen, werkloosheid en een lagere inschatting van de levenstevredenheid³ en een verhoogd risico op psychotische aandoeningen⁴.

De Vlaamse gezondheidsdoelstelling beoogt dat tegen 2015 bij personen van 18 jaar en jonger, het percentage dat ooit **cannabis of een andere illegale drug** heeft gebruikt, niet hoger mag zijn dan 14%.

Methodologie

Voor de algemene informatie over de studie Jongeren en Gezondheid en de socio-demografische gegevens van de steekproef van de leerlingen tussen 11 en 18 jaar wordt verwezen naar de desbetreffende factsheets op www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

De vragen over cannabisgebruik werden alleen in het secundair onderwijs bevraagd. Er wordt gevraagd naar ooit gebruik (in heel je leven) en het gebruik in de laatste 30 dagen.

- Heb je ooit al cannabis (marihuana, joints) gebruikt? (alleen sec. onderwijs)

	nooit	1 of 2 dagen	3 tot 5 dagen	6 tot 9 dagen	10 tot 19 dagen	20 tot 29 dagen	30 dagen of meer
In heel je leven	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gedurende de laatste 30 dagen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Daarnaast werd op dezelfde manier het ooit-gebruik van een aantal andere illegale middelen bevraagd, zijnde XTC, amfetamines (speed, pep), heroïne, medicatie om high te worden, cocaïne, snuifmiddelen (lijm, verdunner, ...), LSD en tripmiddelen, en andere drug. Deze komen niet aan bod in dit factsheet, maar gegevens kunnen opgevraagd worden.

Deze vragen werden op dezelfde wijze bevraagd in 2006 en 2010. Ervoor werd ook cannabisgebruik en andere illegale drugs bevraagd maar met andere antwoordcategorieën (nooit, 1-2 keer, 3 keer of meer, ken ik niet).

¹ MacCoun RJ. Drugs and the law: a psychological analysis of drug prohibition. Psychological Bulletin 1993, 113: 497-512.

² Rey J. M., Sawyer M., Raphael B., Patton G. C., Lynskey M. Mental health of teenagers who use cannabis. Br J Psychiatry 2002; 180: 216-21.

³ Fergusson DM, Boden JM. Cannabis use and later life outcomes. Addiction 103, 969-976, 2008.

⁴ Moore, T. et al. (2007). Cannabis use and risk of psychotic or affective mental health outcomes: a systematic review. Lancet, 370(9584), 319-328.

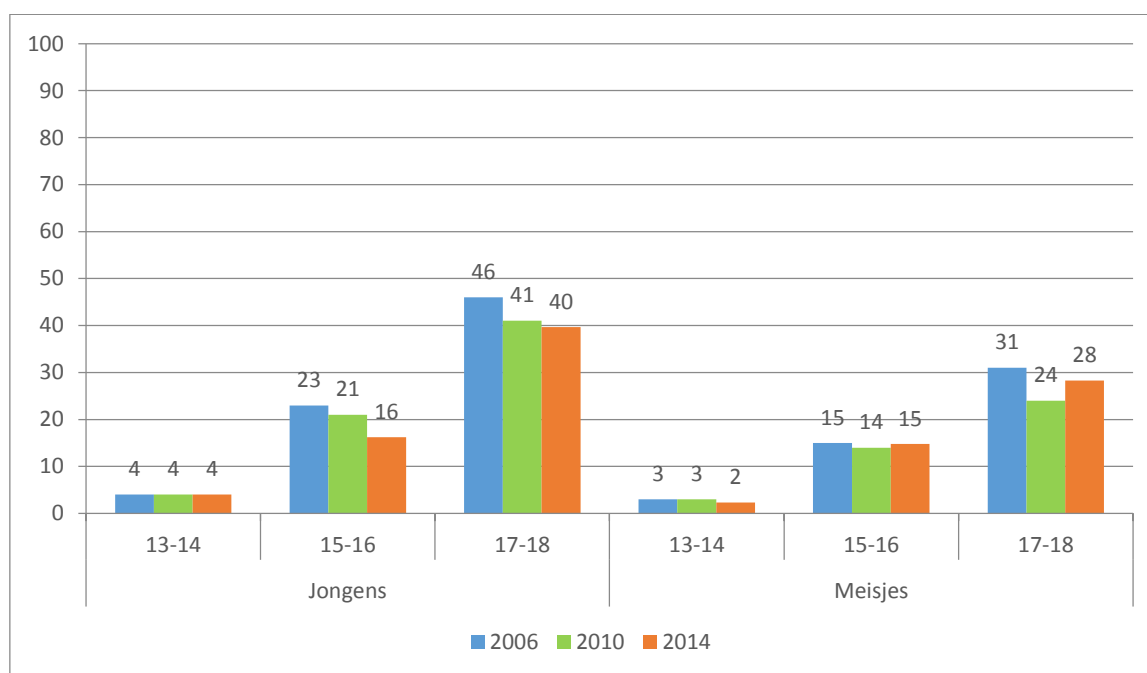
Bij het analyseren van deze vragen werden de leerlingen uitgeselecteerd die positief antwoordden op het gebruik van een fictieve drug, namelijk baltok.

Resultaten

Ooit gebruik van cannabis

In 2014 geven significant meer jongens dan meisjes aan dat ze ooit cannabis gebruikt hebben: 19,2% van de jongens in vergelijking met 15,2% van de meisjes ($\chi^2 = 18,3$; $df = 1$; $p < 0,001$). In vergelijking met 2010 (21,7%), is dit een significante afname bij de jongens ($\chi^2 = 6,8$; $df = 1$; $p = 0,009$). Bij de meisjes stellen we een lichte toename vast, van 13,8% in 2010 naar 15,2% in 2014. Dit verschil is echter niet statistisch significant ($\chi^2 = 2,8$; $df = 1$; $p = 0,093$).

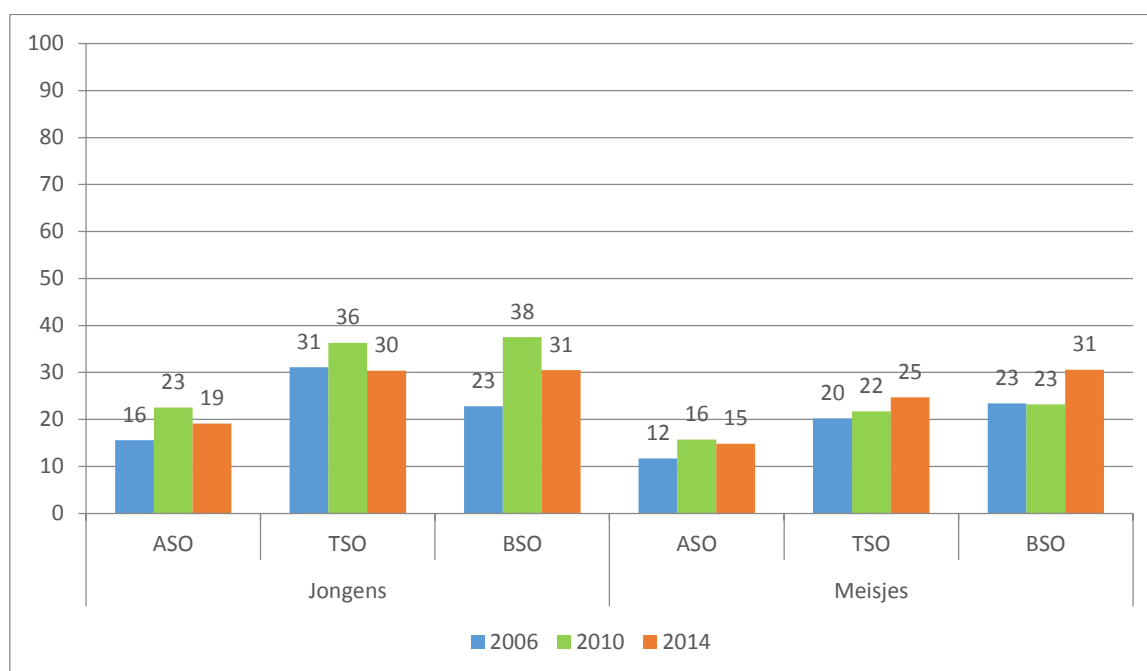
In grafiek 1 staan de resultaten van het ooit gebruik van cannabis per leeftijdsgroep in 2006, 2010 en 2014.

Grafiek 1 Percentage prevalentie life-time consumptie cannabis naar leeftijd en geslacht

Naar opleiding en geslacht zijn, net zoals in 2010, ook in 2014 duidelijke verschillen in het ooit gebruik van cannabis merkbaar tussen de verschillende opleidingstypes. In 2014 is het ooit gebruik van cannabis het laagste in het algemeen secundair onderwijs: 19,1% van de jongens in het algemeen onderwijs hebben reeds cannabis geconsumeerd en 14,8% van de meisjes. Het hoogst is het gebruik in het beroepsonderwijs, waar de prevalentie 30,5% is voor de jongens en 30,6% voor de meisjes, op de voet gevolgd door het technisch onderwijs (respectievelijk 30,4% en 24,7%) (jongens: $\chi^2 = 30,6$; $df = 2$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 64,7$; $df = 2$; $p < 0,001$).

In vergelijking met de gegevens uit 2010 daalt het ooit gebruik van cannabis binnen alle onderwijstypes, al is deze daling enkel significant binnen het technisch en beroepsonderwijs (ASO: $\chi^2 = 3.3$; $df = 1$; $p = 0,069$; TSO: $\chi^2 = 6,8$; $df = 1$; $p = 0,009$; BSO: $\chi^2 = 5.5$; $df = 1$; $p = 0,019$). Bij de meisjes daalt het ooit gebruik binnen het algemeen onderwijs maar stijgt het daarentegen binnen het technisch en beroepsonderwijs. Enkel de stijging binnen het beroepsonderwijs is echter statistisch significant (ASO: $\chi^2 = 0,4$; $df = 1$; $p = 0,532$; TSO: $\chi^2 = 1,8$; $df = 1$; $p = 0,181$; BSO: $\chi^2 = 5,9$; $df = 1$; $p = 0,015$). De evolutie van de prevalentiecijfers zijn weergegeven in grafiek 2.

Grafiek 2 Percentage prevalentie life-time consumptie cannabis naar opleiding en geslacht

Laatste maand gebruik van cannabis

In 2014 gaven significant meer jongens dan meisjes aan dat ze in de laatste maand cannabis gebruikt hadden: 9,8% van de jongens in vergelijking met 6,3% van de meisjes ($\chi^2 = 26,6$; $df = 1$; $p < 0,001$). Gebruik van cannabis in de laatste 30 dagen neemt zowel bij jongens als bij meisjes sterk toe naarmate de leeftijd toeneemt (jongens: $\chi^2 = 177,2$; $df = 2$; $p < 0,001$; meisjes: $\chi^2 = 73,2$; $df = 2$; $p < 0,001$) (zie tabel 1). Het merendeel van de jongeren dat cannabis gebruikt, doet dit 1-2 dagen per maand.

In 2010 was het cannabisgebruik in de laatste 30 dagen respectievelijk nog 11,3% bij de jongens en 4,9% bij de meisjes. Zowel de daling bij de jongens als de toename bij de meisjes zijn statistisch significant (jongens: $\chi^2 = 4,6$; $df = 1$; $p = 0,031$, meisjes: $\chi^2 = 5,9$; $df = 1$; $p = 0,015$). Wanneer we een opsplitsing maken naar leeftijdsgroepen, dan zien we dat de daling bij de jongens veroorzaakt wordt door de leeftijdsgroep 17-18-jarigen ($\chi^2 = 4,4$; $df = 1$; $p = 0,035$), terwijl de toename bij de meisjes te wijten is aan de leeftijdsgroep 15-16-jarigen ($\chi^2 = 5,3$; $df = 1$; $p = 0,022$).

Tabel 1 Percentage consumptie cannabis in laatste 30 dagen naar leeftijd en geslacht

	13-14		15-16		17-18	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Nooit	98,2	98,9	90,8	93,1	80,8	89,7
1-2 Dagen	1,1	0,9	4,6	3,4	6,7	5,8
3-5 dagen	0,3	0,1	1,7	0,8	4,2	1,1
6-9 dagen	0,1	0,1	0,8	0,7	2,5	0,9
10-19 dagen	0,1	0,0	0,8	1,1	2,0	0,7
20-29 dagen	0,0	0,0	0,7	0,5	0,9	0,8
30 dagen of meer	0,2	0,0	0,6	0,4	3,0	1,1

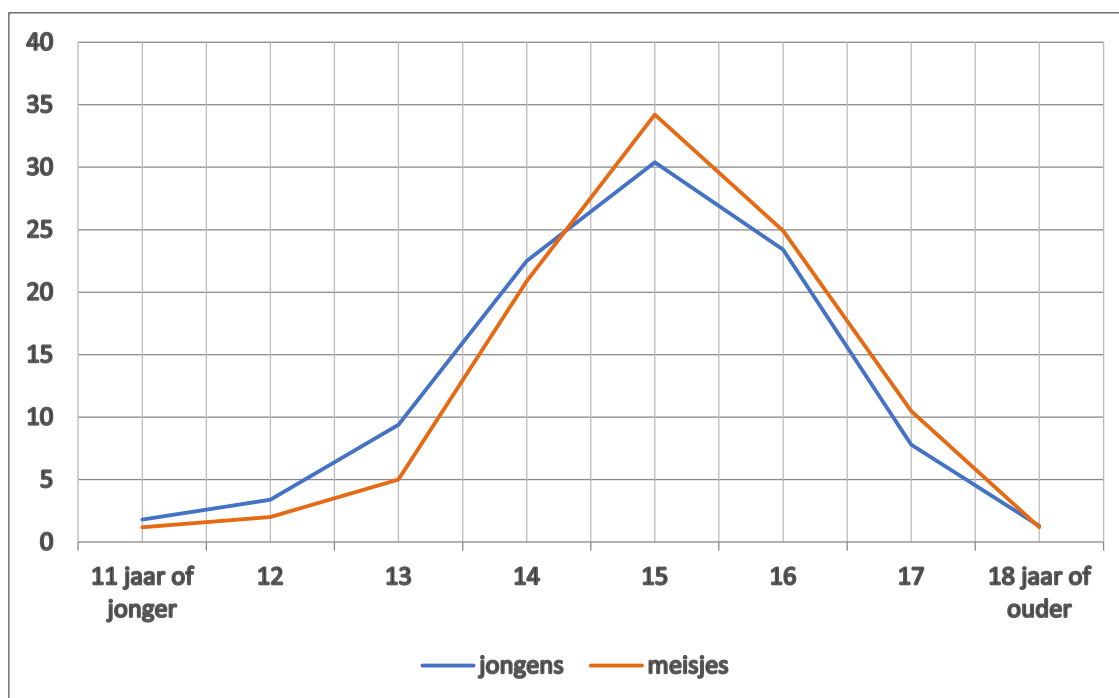
Ook naar opleiding is er een significant verschil in het gebruik van cannabis in de laatste 30 dagen. Meer jongeren uit het beroepsonderwijs consumeren cannabis, vergeleken met de andere onderwijstypes; de prevalentie van cannabisgebruik ligt het laagst bij jongeren uit het algemeen secundair onderwijs (jongens: $\chi^2 = 55,3$; $df = 12$; $p < 0,001$, meisjes: $\chi^2 = 80,1$; $df = 12$; $p < 0,001$). Dit wordt weergegeven in tabel 2.

Tabel 2 Percentage consumptie cannabis in laatste 30 dagen naar opleiding en geslacht

	ASO		TSO		BSO	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Nooit	91,5	96,2	83,8	87,6	83,1	85,3
1-2 Dagen	4,2	3,0	6,5	5,2	5,5	7,4
3-5 dagen	2,0	0,4	3,3	1,6	3,0	1,6
6-9 dagen	1,2	0,2	1,9	1,2	0,8	1,3
10-19 dagen	0,4	0,1	1,9	1,6	2,0	2,1
20-29 dagen	0,3	0,2	0,7	1,0	1,8	1,3
30 dagen of meer	0,4	0,0	1,8	1,6	3,6	1,1

Leeftijd eerste keer cannabis

Tot slot bevroegen we in 2014 ook de leeftijd waarop jongeren de eerste maal cannabis consumeerden. 80,8% van de jongens en 84,8% van de meisjes gaven aan nog nooit cannabis te hebben geconsumeerd. Bij de jongeren die dit wel al gedaan hebben, ligt de mediaan voor eerste cannabisconsumptie op 15 jaar, zowel bij jongens als bij meisjes. Aangezien deze data voor de eerste maal bevraagd werd in 2014, is vergelijking met voorgaande enquêtes niet mogelijk.

Grafiek 3 Leeftijd eerste cannabisconsumptie, in percentage

Besluit

In 2014 stellen we een significante afname vast van het aantal jongens dat ooit al cannabis geconsumeerd heeft. Bij de meisjes is er geen significant verschil in vergelijking met 2010.

De Vlaamse doelstelling om life-time gebruik van cannabis onder de 14% te krijgen voor jongeren onder de 18 jaar wordt echter nog niet gehaald.

Bij het laatste-maand-gebruik zien we een significante stijging bij de meisjes.

Verder zijn er significante verschillen naar onderwijstype en leeftijd: cannabisgebruik neemt toe naarmate men ouder wordt. Bovendien consumeren meer jongeren uit het beroepsonderwijs cannabis dan jongeren uit de andere onderwijstypes. De prevalentie van cannabisgebruik is het laagste bij jongeren uit het algemeen secundair onderwijs.

Contact

De studie Jongeren en Gezondheid is te vinden op: www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be.

De verantwoordelijke onderzoekers zijn Prof. Dr. Benedicte Deforche en Dr. Anne Hublet.

Contactpersoon: Bart De Clercq (b.declercq@ugent.be)

Medewerkers: Dr. Wendy Van Lippevelde, Thomas Buijs

Adres:

Universiteit Gent

Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidkunde

De Pintelaan 185, 4K3

9000 Gent

Tel: +32. 9 332 36 18

De internationale studie Health Behaviour in School-aged Children is te vinden op www.hbsc.org.

Gebruikte afkortingen

chi²: Resultaat van chi-kwadraatberekening voor kruistabel

df: degrees of freedom: vrijheidsgraden

p: probaliteit: resultaat van statistische test : kleiner dan 0,05 wordt als statistisch significant beschouwd